

ГЛАСИЛО НА НАЦИОНАЛНИОТ СОЈУЗ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

ФЕНИКС 86

Собранието ги ратфикува Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидитет и Факултативниот протокол кон истата

Одржана донаторска изложба на уметнички слики

Одбележан јубилеј 25 години
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Дедо Мраз меѓу децата со телесен инвалидитет

Одржани 17-ти Литературни средби

БРОЈ 72, ЈАНУАРИ 2012
www.mobilitymost.com.mk
e-mail: stilm@stilm.com.mk

ФЕНИКС 86

ГЛАСИЛО НА НАЦИОНАЛНИОТ СОЈУЗ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Издавач:
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Уредувачки одбор:
Главен и одговорен уредник:
Нико Јанков

Одговорни уредници:
Бранимир Јовановски
Нико Јанков
Митко Фидановски

Издавачки совет:
Нико Јанков
Бранимир Јовановски
Штерјо Николов
Стеван Ангелески
Буран Бала
Лилјана Матеничарска
Велибор Јакимовски
Васил Томов
Дејан Ѓорѓиевски
Венко Голабоски
Ефтимчо Атанасовски

Лектор:
Ангелина Николовска

Адреса:
Национален сојуз на
лица со телесен инвалидитет
Мобилност Македонија
Ул. „11 Октомври“ бр. 42/а – Скопје
Тел: (02) 3 211 280

Жиро сметка:
300000000106445
Комерцијална Банка

Печатено во 1200 примероци
Излегува тримесечно
Бр. 72, Јануари 2012
Со решение бр. 01-483/2 од
16.05.1994 год. весникот
„Феникс 86“ е запишан
во регистарот на весниците

Дизајн и компјутерска обработка:
Далибор Јовановски

Печатај:
„Југореклам Дизајн“ – Скопје

Весникот е бесплатен.

СОДРЖИНА

ЗБОР НА УРЕДНИКОТ	2
ОДРЖАНА ПЕТТА СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“	3
ТРКАЛЕЗНА МАСА „КОНВЕНЦИЈА НА ОН ЗА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ – ИДНИ ПРЕДИЗВИЦИ“	4
СРЕДБА СО МИНИСТЕРОТ ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ, Г. МИЛЕ ЈАНАКИЕСКИ	5
ПРОПИСИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА РАБОТАТА НА НЕВЛАДИНИОТ СЕКТОР	7
ПРОПИСИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА РАБОТАТА НА НЕВЛАДИНИОТ СЕКТОР	8
ЈУБИЛЕЈ 25 ГОДИНИ „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“	10
ОДБЕЛЕЖАН ДЕНОТ НА ЛИЦАТА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	16
ОДРЖАНИ 17-ТИ РЕПУБЛИЧКИ ЛИТЕРАТУРНИ СРЕДБИ ОДБЕЛЕЖАН 3 ДЕКЕМВРИ – МЕЃУНАРОДНИОТ ДЕН НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ	18
НОВИ ПРОИЗВОДИ ВО „БАУЕРФАЈНД“	20
ПРИЕМ КАЈ ГРАДОНАЧАЛНИКОТ ПО ПОВОД ДЕНОТ НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ	22
ВЕСНА АЦЕВСКА СЕЛЕКТОР НА ЛИТЕРАТУРНИТЕ ТВОРБИ ИЗВЕСТУВАЊЕ ОД АГЕНЦИЈАТА ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА	23
ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ ДЕН НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ	24
БЕСПЛАТНИ ГОДИШНИ БИЛЕТИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	25
ИНТЕРВЈУ НА ТВ „ОРБИС“	26
ЕДНОДНЕВЕН ИЗЛЕТ НА „МОБИЛНОСТ ОХРИД“	26
ПРЕКУ ГАЛИЧИЦА	27
ВО ДОМОТ НА АРМ ОДРЖАНА ДОНАТОРСКА ИЗЛОЖБА НА УМЕТНИЧКИ ДЕЛА	28
ПРЕДНОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА НА ЧЛЕНОВИТЕ ОД „МОБИЛНОСТ ОХРИД“	31
ПРЕДНОВОГОДИШЕН ПРЕЧЕК НА ДЕДО МРАЗ ЗА НАЈМЛАДИТЕ ЧЛЕНОВИ НА „МОБИЛНОСТ ТЕТОВО И ГОСТИВАР“	31
„ЛАКОМАТА МЕЦА И ДЕДО МРАЗ“	32
ОД АКТИВНОСТИТЕ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	33
НОВОГОДИШНА СРЕДБА НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	33
НОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА ВО ШТИП	34
ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА НОВА ГОДИНА	34
ХУМАНОСТ НА ДЕЛО	34
ДЕДО МРАЗ ДОЈДЕ И КАЈ НАС	35
НАГРАДНА ИГРА	36
ЖЕНАТА СО ИНВАЛИДИТЕТ	37
ЧУДА СЕПАК СЕ СЛУЧУВААТ	38
УМЕШНОСТА ОД ЕДНА РАКА	39
ПРОСЛАВА НА МОБИЛНОСТ-КИЧЕВО	40
МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ ВО ПОСЕТА НА СПОМЕН КУЌАТА НА ТОШЕ ПРОЕСКИ	41
ВТОР РЕПУБЛИЧКИ ТУРНИР ВО ТАБЛА	42
ОДРЖАНО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО	44
ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА НФСРИМ-МПК	44
ОД АКТИВНОСТА НА НФСРИМ-МПК	46
ОЛИВЕРА НАКОВСКА-БИКОВА	47
НА „ГРАН-ПРИ НА БЕЛГРАД 2011“	47
ПАРОЛИМПИЈЦИТЕ НА СВЕТСКИОТ КУП ВО СТРЕЛАШТВО СИДНЕЈ, АВСТРАЛИЈА, 9.11.2011-21.11.2011 ГОДИНА	48
ТОПОНИМИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПОСВЕТЕНИ НА КРАЛЕ МАРКО	50
ОВДЕ ИЗВИРА ЗДРАВЈЕ -АТОМСКА БАЃА-	51
БОИТЕ НА ЗДРАВЈЕТО	52
ВЕРУВАШ ЛИ ДЕКА МОЖЕШ?	53
ЗАБАВНА СТРАНИЦА	54

Збор на уредникот

Ратификацијата беше и помина. Добро е што помина со акламација, односно немаше ниту еден против. По четири години напори и убедување, се успеа да се донесе навистина една правилна одлука за која сите во светот тежнеат. Ја поздравивме со цел глас, а

го поздравуваме и сега овој значаен чин со кој се отвори процес не помалку значаен како за лицата со инвалидност, така и за самите институции на системот, односно државата.

Пишувачот на овие редови ја имаше можноста во последните месеци, да не речам и години, активно да учествува во многу значајни фази на етаблирање на реалните потреби на лицата со инвалидност пред институциите на системот. Исто така, ја имав и можноста на непосредни контакти со одговорни лица од други држави (балканското опкружување) да добијам од прва рака информација за спроведување на актите на Конвенцијата во самото законодавство на земјите, нивната адаптација и практична апликација. Се виде дека иако околните земји се во предност во ратификацијата, немаат ама баш ништо направено при имплементација. Се плашам дека вакво сценарио ќе нè снајде и нас.

И таму како и кај нас, заедно со Конвенцијата беше ратификуван и опцискиот протокол. Истиот дава можност за контрола од ООН. Оваа и многу други ситуации се разгледуваа многу време и во национален совет на инвалидски организации и во Националното координативно тело за еднакви можности на лицата со инвалидност. Како владино тело до сега има дадено многубројни сугестии и пишувани документи за оваа проблематика. За жал, практиката покажа дека патот што треба да се изоди ќе биде многу трнлив и долг. Значи, ни останува да си ги засукаме раковите и повторно да го започнеме патот на кој сме навикнати. Лет во место не смее да има.

Прим. д-р *Нико Јанков*

ОДРЖАНА ПЕТТА СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ на 22.12.2011 година ја одржа петтата седница на Управниот одбор на „Мобилност Македонија“.

На дневниот ред беа поставени повеќе прашања и беа донесени соодветни одлуки, и тоа:

- усвоен беше Записникот од претходната седница на Управниот одбор одржана на 14.10.2011 година;
- донесена беше одлука редовното годишно Собрание на „Мобилност Македонија“ да се одржи на 28.2.2012 година во просториите на ДХО „Даре Цамбаз“ во Скопје;
- усвоени беа извештаите од спроведените активности на кои учествуваа наши членови, и тоа од: државното државно првенство во шах, одржаната донаторска ликовна изложба поддржана од Претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов, одбележувањето на 3 декември – Меѓународниот ден на лицата со инвалидност, одбележување на 4 декември – Ден на лицата со телесен инвалидитет на Македонија, одбележување на јубилеј 25 години успешно работење на „Мобилност Македонија“, одржаните 17-ти Републички литературни средби, одржаната работна средба со министерот за транспорт и врски, Миле Јанакиески, учеството на промоција на публикацијата „Невидливи во општеството“ во организација на Фондацијата Институт отворено општество – Македонија (ФИООМ), учеството на тркалезна маса по повод ратификацијата и идните предизвици на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност, како и други тековни активности на „Мобилност Македонија“;
- донесена беше одлука касовиот максимум на „Мобилност Македонија“ за 2012 година да биде на нивото на минатогодишната одлука и да изнесува 20.000,00 денари;
- донесена беше одлука за набавка на еден диктафон за потребите на „Мобилност Македонија“;
- формирани беа две пописни комисии за попис на инвентарот на „Мобилност Македонија“ и тоа за пописот на инвентарот во Скопје во состав: Драган Дојчиноски, Биљана Митровиќ и Љупчо Анчевски, додека за попис на инвентарот во Охрид во состав: Венко Гола-

боски, Муштеба Амети и Снежана Танеска;

- одлуката за зачленување во сродни меѓународни организации, потреба за тоа, можностите и бенифициите беа пролонгирани за расправа и одлучување на следната седница на Собранието на „Мобилност Македонија“, а до тогаш Управниот одбор да изврши анализа на состојбите;
- донесена беше одлука да се формира посебно стручно тело при „Мобилност Македонија“ за организација и одржување на ликовна колонија. Редовниот професор Зоран Јакимовски да ја координира работата околу формирањето на телото, а Венко Голабоски предложи во телото да влезе и академскиот сликар Ѓоко Целески од Охрид;
- разгледана беше состојбата со користењето на гарсонирите за оздравување и рехабилитација во Охрид и беше донесена одлука за извршување на потребни поправки и набавки за следната сезона мај-септември 2012 година;
- барањето од Елица Трпковска за зголемување на месечната плата со средства за минат труд беше позитивно одобрено. Таа има шестгодишен работен стаж во здружението „Мобилност Штип“ и аналогно на тоа нејзината месечна плата ќе биде усогласена за три проценти сметајќи од декември 2011 година;
- барањето од „Мобилност Скопје“ за формирање лига во пинг-понг да биде доставено за разгледување и произнесување најнапред до Комисијата за спорт при Сојузот и потоа, откако ќе се добие соодветен предлог, ќе се стави на усвојување на Управниот одбор;
- во врска со барањето од Ванчо Каранфилов се одлучи да се остави на одлучување на „Мобилност Скопје“ бидејќи станува збор за работи кои се во надлежност на градското здружение.

Б. Јовановски

ТРКАЛЕЗНА МАСА „КОНВЕНЦИЈА НА ОН ЗА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ – ИДНИ ПРЕДИЗВИЦИ“

На 15.12.2011 година во салата за состаноци во хотелот „Холидеј ин“ во Скопје, во организација на Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост „Порака“, а со поддршка од Националниот демократски институт, се одржа тркалезна маса на тема „Конвенција на ОН за правата на лицата со попреченост - идни предизвици“.

Унапредување на правото на образование, правото на самостојно домување, обезбедување поддршка при вработување, поддршка на семејства кои имаат лица со попреченост, но и драстично менување на свеста и предрасудите кај јавноста се идните предизвици со кои ќе се соочи Македонија по потпишувањето на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со попреченост која беше ратификувана во македонскиот Парламент на 5-ти декември 2011 година.

Министерот за труд и социјална политика, Спиро Ристовски, истакна дека поради тоа што целта на Конвенцијата е да промовира, штити и осигурува целосно и еднакво уживање на сите човекови права, предизвиците на државата треба да бидат гарантирање на рамноправноста и недискриминацијата на лицата со инвалидност.

„Во рамките на натамошното усогласување на прописите со одредбите на Конвенцијата, ќе се фокусираме на членовите 6 и 7 кои се занимаваат со заштита на правата на жените и децата со попреченост, член 19 што го уредува правото на самостоен живот и вклучување во заедницата со цел на лицата со попреченост да им се овозможат повеќе опции на избор, член 20 што го уредува правото на лична мобилност и член 26 што ја уредува рехабилитацијата, а опфаќа широка низа на акции во областите на вработување и социјалните услуги со цел потполна интеграција на овие лица во нивните локални заедници“ – рече Ристовски.

Тој додаде дека во иднина вниманието ќе биде насочено и на член 27 од Конвенцијата што се однесува на работата и вработувањето на лицата со попреченост за што, како што вели, ќе биде потребно преземање на широк спектар мерки во комбинација со заштита од дискриминација во сите фази на вработување на лицата

со инвалидност, како и на член 28 што се однесува на обезбедување на приспособени услови за живот и социјална заштита на лицата со инвалидност кои се важни за социјалното вклучување на овие лица и нивните семејства во севкупните општествени текови.

Владата на Република Македонија ја донесе ревидираната Национална стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност 2010-2018, чија основна цел е унапредување на правата на лицата со инвалидност до позиција на рамноправни граѓани со сите права и одговорности. Лицата со инвалидност мора да ги имаат истите права со сите луѓе.

„Конвенцијата не носи нови права за лицата со инвалидност, меѓутоа ги зајакнува веќе постоечките. Со ратификацијата таа станува дел од правно-политичкиот систем на државата и промовира нови состојби и гледишта за лицата со попреченост“, посочи Чедомир Трајковски, претседател на Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост „Порака“.

Од канцеларијата на народниот правобранител алармираат дека дел од децата со попреченост не завршуваат ниту основно образование бидејќи се отпишуваат од училиштата.

„Истражувањата кои ги направивме уште пред три години покажаа дека 30 отсто од децата се отпишуваат од образование, најчесто поради барање на родители или поради здравствени проблеми. За жал, најчесто се отпишуваат поради предрасудите, поради неприфатеност од другите деца или од наставниците. Проблем се јавува и во училиштата од каде што се жалат дека немаат доволен кадар или технички не се подготвени за посебна работа со оваа категорија деца, за што од канцеларијата на правобранителот реагираат до ресорните министерства“, изјави заменик-народниот правобранител, Невенка Крушаровска.

Претседателот на Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност во Република Македонија, Бранимир Јовановски, истакна дека владиното тело и досега активно дејствуваше на

подобрувањето на правата на лицата со инвалидност и изедначување на нивните можности со останатата популација, преку преземање на многу поединечни акции, но и со изготвување на стратегиски документ и тоа ревидираната Национална стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност 2010-2018 која Владата на Република Македонија ја усвои на својата седница од 2.2.2011 година. Секако дека една од задачите на координативното тело ќе биде и следењето на имплементацијата на ратификуваната Конвенција, а меѓу првите активности ќе биде организирање на тркалезна маса за определување на терминологијата во врска со лицата со инвалидност, бидејќи се користат многу различни термини кои во практика значително ја усложнуваат постапката за остварување и примената на пропишаните права. Покрај тоа што ќе треба да се работи на усогласување на националното законодавство со одредбите на Конвенцијата долготрајно и мачно ќе мора да се работи на промена на свеста и на бришењето на предрасудите и стереотипите што јавноста ги има во врска со лицата со инвалидност.

Конвенцијата на ОН за правата на лицата со попреченост е глобален документ, а Република Македонија е 107-та земја во светот што ја има ратификувано истата.

Б. Јовановски

СРЕДБА СО МИНИСТЕРОТ ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ, Г. МИЛЕ ЈАНАКИЕСКИ

На 14.12.2011 година во ДХО „Даре Цамбаз“ во просториите на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ беше остварена работна средба помеѓу министерот за транспорт и врски, Миле Јанакиески и претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски. На средбата присуствуваа и раководителот на Секторот за патен сообраќај и инфраструктура при Министерството, Стефче Јолаковски, и генералниот секретар на „Мобилност Македонија“, Софка Прчева. На наше големо задоволство, средбата помина во исклучително концизна дискусија со предлози за конкретни решенија на нашите барања.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ го запозна министерот Јанакиески со структурата на нашата организација, истакнувајќи дека „Мобилност Македонија“ е национална инвалидска организација преку која организирано и институционално своите права ги остваруваат околу 7.000 доброволно зачленети лица заболени од: парализа, детска парализа, церебрална парализа, мултиплекс склероза, ампутации, дистрофија и други нервно-мускуларни заболувања.

Министерот Јанакиески искажа безрезервна поддршка кон активностите што Министерството со кое раководи ги презема за подобрување на правата и можностите на лицата со инвалидност. На оваа средба акцент во дискусијата беше ставен на четири теми, и тоа:

- малиот процент на искористеност на поволноста за патување на лицата со телесна инвалидност;
- налепници за обележување на моторни возила на лицата со инвалидност
- уредување и адаптирање на плажи во Охрид за непречено користење од страна на лицата со инвалидност, и
- барање за доследна примена на Правилникот за начинот на обезбедување непречен пристап, движење, престој и работа на лицата со инвалидност до и во градбите.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ истакна дека во согласност со член 33 од Законот за превоз во патниот сообраќај за лица со телесен инвалидитет со процент од 100 насто и нивни придружници им е овозможено користење на право на шест бесплатни повратни патувања во внатрешниот превоз на патници, на трошок на превозникот, меѓутоа во практика има пречки за реализација на истото, пред сè од причина што согласно со одредбата бенефицијата се однесува за лица кои во секојдневниот живот користат инвалидска количка, а во Република Македонија ниту еден автопревозник кој извршува превоз на меѓуградски линии не поседува автобус со адаптиран влез (хидраулична рампа) и внатрешен простор. Со оглед на тоа дека не може да им се наложи на автопревозниците да набават такви автобуси, предлагаме Министерството да ја разгледа можноста да го намали процентот на оштетување на 80% со што поголема група на наши членови (по наша проценка околу 500) ќе можат да ја користат оваа поволност. Министерот Јанакиески истакна ▶

МИНИСТЕРОТ МИЛЕ ЈАНАКИЕВСКИ ВО РАБОТНА ПОСЕТА НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

- дека неговата служба ќе ја разгледа можноста за измена на Законот во делот на процентите и дека ќе направат напори да ја вклопат одредбата од Законот за јавните патишта од членот кој го дефинира ослободувањето од плаќање на патарина за нашите членови.

Голем дел од нашите членови се возачи од Б-категиорија, меѓутоа не можат да ги обележат своите автомобили со посебен знак (меѓународниот знак за лица со инвалидност во кружна форма со стилизирано лице во количка во бела боја на сина подлога) бидејќи нашиот Сојуз нема право да печати такви налепници (забрането со закон), а согласно со Законот за безбедност во сообраќај, во член 20, став 3 стои дека посебниот знак го изработува правно лице овластено од министерот за транспорт и врски. И во врска со ова прашање, министерот Јанакески и раководителот Јолаковски ќе преземат активности, најнапред да се изготви Правилник за критериуми за посебниот знак, а подоцна и да се премине на печатење и пуштање во дистрибуција на посебниот знак преку станици за технички преглед на моторните возила. Во Правилникот, како и во известувањето за издавање на налепниците што ќе се даде до станиците за технички преглед, да се предвиди користење на правото само за возила на лицата со дијагностите опишани во член 65 од Законот за јавните патишта.

„Мобилност Македонија“, во населбата Охридати во Охрид, за користење на право на оздравување и рехабилитација на своите членови има набавено 12 приспособени гарсонииери во кои лицата со најтешка телесна инвалидност можат самостојно или со мала помош да престојуваат и да го користат ова право. Меѓутоа, голема пречка е немање рампа за влез во езерото со инвалидска количка на барем една плажа во Охрид со адаптирани тоалети и туш кабина, по урнекот на плажи адаптирани за пристап на лица со телесна инвалидност низ светот. Министерот Јанакески вети дека ќе се заложи на четири поголеми плажи, меѓу кои и на најблиската плажа до нашите гарсонииери покрај полициската станица кај ка-

налот на Билјанини извори да се адаптира пристапот во езерото со соодветни рампи и ракохвати, како и тоалети и туш кабини во кои непречено ќе можат да ги користат нашите членови кои користат инвалидска количка, патерици и други ортопедски помагала.

Еден од поголемите, ако не и најголемиот проблем со кој се соочуваат лицата со телесен инвалидитет во секојдневното живеење се бариерите во физичкиот пристап до и во градбите, како и во пошироката околина која ги опкружува. Министерот за транспорт и врски, врз основа на Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“, број 51/05 и 82/08), донесе Правилник за начинот на обезбедување непречен пристап, движење, престој и работа на лицата со инвалидност до и во градбите, кој влезе во сила на 20.2.2010 година. Со Правилникот се пропишува начинот на непречен пристап, движење, престој и работа на лицата со инвалидност и смалена подвижност до и во градбите за јавна, деловна, станбена и станбено-деловна намена, со десет и повеќе станови, и наедно со истиот се поставија современи стандарди за пристапност, меѓутоа во практика малку или воопшто не се применува, како при адаптација на постоечките градби, така и при градењето на нови градби. Тука, секако, спаѓаат и неприспособените јавни површини со високи рабници, неприспособени пешачки премини, тротоари, паркинг-места, пристап до автобуски постоечки, адаптирани тоалети за корисници на инвалидски колички...

Предложивме Министерството за транспорт и врски, преку своите ресорни служби, да преземе потребни активности за доследна и целосна примена на одредбите од Правилникот за начинот на обезбедување непречен пристап, движење, престој и работа на лицата со инвалидност до и во градбите.

Искрено веруваме дека сите овие ветувања ќе бидат реализирани во најскор временски период.

Б. Јовановски

ПРОПИСИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА РАБОТАТА НА НЕВЛАДИНИОТ СЕКТОР

Во изминатиот период од страна на Владата на Република Македонија донесени се два значајни подзаконски акти со кои се регулира работата на Здруженијата на граѓани во таканаречениот невладин сектор. Имено, донесен е **Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот креирање политики**

дата со граѓанскиот сектор. Како партнери со кои ќе соработува Генералниот секретаријат се здруженија и фондации регистрирани во согласност со Законот за здруженија и фондации, особено нивните сојузи или други форми на здружување според областа на дејствување или територијален принцип.

и е започнат процесот за изработка на **Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор во периодот 2012-2017 година.**

Целите заради кои се донесе Кодексот се следните:

- зголемување на транспарентноста и отчетноста во работата на Владата на Република Македонија и органите на државната управа;

- унапредување на соработката помеѓу Владата и органите на државната управа со граѓанскиот сектор преку структурирана и редовна комуникација и консултации во процесот на креирање политики;

- подобрување на квалитетот на процесите на креирање политики, донесување одлуки и спроведување на утврдените политики од страна на Владата и органите на државната управа преку користење експертиза од граѓанскиот сектор.

Како клучен партнер во соработката во името на Владата со граѓанскиот сектор се јавува Генералниот секретаријат во чија надлежност е координацијата на спроведувањето на Стратегијата за соработка на Вла-

Соработката се остварува преку следните начела:

- почитување на разновидноста и независноста на организациите и нивниот потенцијал за обезбедување на стручно мислење и обезбедување на услуги во согласност со потребите на граѓаните;

- внатрешни консултации во организациите и во рамките на нивните сојузи пред тие да се обратат со барање и предлози до Владата;

- почитување на статусот, надлежностите и искуството на сите вклучени страни, како и на договорените заложби и временските рамки.

Областите на соработка на Владата и државната управа со граѓанскиот сектор во процесот на креирање на политики се многу широки и во сите наброени области се наоѓаме и ние со нашите здруженија бидејќи покрај другите е наведено дека тука спаѓа и помош и заштита на лица со физички или ментален хендикеп.

Облици и фази на соработка: соработката може да се остварува во облик на информирање, консултации, дијалог и партнерство. Информирањето претставува ос-

ПРОПИСИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА РАБОТАТА

► нова на сите понатамошни чекори, при консултациите се бара стручен придонес и мислење од вклучените страни и првенствено се започнува оваа постапка од страна на органите на државната управа, а дијалогот претставува, пред сè, меѓусебна заложба на вклучените страни за размена на информации и мислења. Партнерството е највисок облик на соработка и тука се преземаат заеднички обврски во секоја фаза од соработката од страна на двете страни – државни органи и организации.

Соработката може да се остварува во сите фази од процесот на креирање политики: во процесите на утврдување на приоритети; при изработка на годишната Програма за работа на Владата на Република Македонија; при изготвување закони и подзаконски акти, документи за политики и стратегии и акциски планови, во процесите на спроведување, следење или изменување на законодавството.

Инструменти. Добрите практики на соработка вклучуваат: администрирање и ажурирање на интерактивна интернет-страница која содржи релевантни информации за процесите на соработка со граѓанскиот сектор; користење на интернет-страницата на Единствениот национален електронски регистар на прописи – ЕНЕР; воведување можност за често поставување на прашања (ЧПП) на Интернет или други канали за обезбедување на информации во вид на прашања и одговори; организирање на конференции и јавни настани; заеднички обуки, градење капацитети и студиски посети; формирање на заеднички работни групи; изготвување и поднесување анализи на политики, документи за стратегија и предлог прописи; спроведување на физибилити-студии, кампањи за подигање на свеста, оценување на влијанието на политиките и програмите за реформи.

Насоки за примена на Кодексот. Владата и државните органи како добри практики во соработката со граѓанскиот сектор треба особено да ги утврдат сите клучни страни во процесот на консултации, дијалог и партнерство; формирање на работни групи во области од значење за соработката; креирање база на податоци; ги објавуваат предлозите на законите и клучни документи на интернет-страниците; да го објавуваат придонесот на граѓанскиот сектор на интернет-страницата www.nvosorabotka.gov.mk; доставува покани и барања за повратни информации; организираат консултации и дијалог со организациите; градат партнерства со организациите; обезбедуваат навремени и транспарентни повратни информации до организациите; подготвуваат извештаи за одржани консултации вклучително и анализи и препораки.

Од друга страна, пак, организациите како добри практики во соработка со Владата и државната управа треба: да одржуваат редовен дијалог со своите членови; да организираат одделни настани и дијалог (конференции и сл.); изготвуваат документи, препораки и предлози за важни прашања поврзани со соработката со Владата; учествуваат во процесот на консултации и дијалог со Владата; градат партнерства со организациите на управата на повеќе нивоа; да дадат придонес во изработката на годишната Програма за работа на Владата на Република Македонија, како и при изготвување на закони.

Предлозите на организациите во врска со позитивното законодавство или во процесот на изготвување на закони и подзаконски акти, како и на годишната Програма за работа на Владата на РМ, содржат име и адреса на организацијата и аворите на документот и треба да се однесува на конкретни законски одредби или подзаконски акти со податоци од извршена анализа и да се наведе дали се согласуваат овој предлог да се објави на интернет-страницата.

Предлогот организациите го доставуваат до Генералниот секретаријат како организациона единица за соработка со граѓанските организации, а како заедничка точка за контакт ќе служи погоре наведената интернет-страница преку која Генералниот секретаријат овозможува транспарентен процес на информирање и консултации со организациите. Сите предлози кои доаѓаат од страна на организациите Генералниот секретаријат ги препраќа до надлежните министерства и

ТА НА НЕВЛАДИНИОТ СЕКТОР

другите органи на државната управа. Надлежните министерства и покрај оваа интернет-страница можат да воспоставуваат соработка со организациите и на сопствена иницијатива.

Генералниот секретаријат објавува известување на интернет-страницата за предлозите од организациите најдоцна за осум дена од денот на добивањето на предлогот. Целиот текст на предлогот ќе биде достапен само доколку организацијата што го поднела предлогот се согласила со тоа. Генералниот секретаријат најдоцна во рок од 30 дена од објавувањето на предлогот на интернет-страницата има должност да објави повратни информации од надлежните министерства или другите органи на државната управа за релевантноста и прифатливоста на предлогот на организациите.

Задача е на Генералниот секретаријат да ги поттикнува надлежните министерства за вклучување на организациите чии предлози биле оценети како релевантни и прифатливи за процес на консултации, дијалог и партнерство.

Предлозите на закони надлежното Министерство ги објавува на својата интернет-страница и во Единствениот национален електронски регистар на прописи www.ener.gov.mk.

Генералниот секретаријат во соработка со надлежниот орган може да објави посебен повик за консултации со граѓанскиот сектор по однос на одредени предлози на закони или подзаконски акти. Во тој повик ќе се истакне временската рамка за доставување на забелешки, како и за известување и доставување на повратни информации.

Генералниот секретаријат најдоцна во последната недела од август објавува на интернет-страницата годишен повик до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на годишната Програма за работа на Владата на РМ и тие предлози се поднесуваат од страна на организациите најдоцна до средината на септември.

Во согласност со овој Кодекс а со цел за регулирање на соработката на Владата со граѓанскиот сектор во текот на ноември 2011 година се премина на изработка на **Концепт на стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор 2012-2017**.

Тука се дава преглед на генералните заложби на Владата за соработка и поддршка на граѓанскиот сектор, се објаснуваат генералните цели кои Владата сака да ги постигне преку усвојувањето на оваа Стратегија и вредностите и принципите врз основа на кои ќе се темели Стратегијата. Причините поради кои се усвојува оваа Стратегија, пред сè, се однесуваат на целокупниот

ЕНЕР - изгасен фенер

Владата не ја почитува преземената обврска од 1 јануари 2009 година сите предлог-закони да ги објави на веб-страницата ЕНЕР и да ги отвори за забелешки на засегнатите страни и граѓаните пред да ги усвои

Владата го крши сопствениот Деловник за работа игнорирајќи ја одредбата што самата ја вметнала за задолжително објавување на законите на интернет уште во нацрт-верзија. Со измени на Деловникот во 2008 година, Владата презела обврска, почнувајќи од 1 јануари 2009 година, сите

иден развој на македонското општество и негово вклучување во Европската Унија и остварување на потребите на граѓаните и заедницата за поквалитетен живот и подобра иднина.

На овој начин, пред сè, сакам моите читатели да ги информирам за можностите за соработка на нашите здруженија со Владата и органите на државната управа согласно со начелата на **Кодексот а со цел да бидеме поуспешни во креирањето на политики** со кои ќе се реализираат нашите програмски активности и на тој начин да им го подобриме квалитетот на живеење на нашите членови. Корисните информации кои можат да се најдат на интернет-страниците кои се овде објавени, се надевам дека ќе можат да се искористат за воспоставување на линк за соработка со државата и, секако, добро е да се знае како и преку кои механизми и начела ќе се остварат тие соработки и интерактивност.

Наедно, ги повикувам сите наши членови и читатели да ја искористат можноста за давање на конструктивни предлози при изработката на Концептот на стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор 2012-2017. Реализацијата на оваа Стратегија е во секој случај од наш интерес и да ја искористиме можноста со наши конструктивни предлози да дојдеме до подбра Стратегија. Ова е особено важно и во наредниот период кога ни претстојат многу големи активности за хармонизација и усогласување на нашето законодавство согласно со принципите и начелата на Конвенцијата на ООН за правата на лицата со инвалидност, која неодамна, конечно, беше ратификувана и претстои нејзина имплементација во практика.

Мишко Фидановски

ЈУБИЛЕЈ 25 ГОДИНИ „МОБИЛНОСТ

ОДБОРОТ ЗА ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА ЈУБИЛЕЈОТ

Во рамките на одбележувањето на 4 декември – Денот на лицата со телесен инвалидитет на Македонија, кој годинава со масовно присуство на членови од градското, општинските и меѓуопштинските здруженија се одржа во Охрид, во хотелот „Даљан“, беа одбележени и 25 години успешна работа и дејствување на „Мобилност Македонија“. Во присуство на претставници од општините Охрид и Дебарца, претседателот на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски, истакна:

„Почитувани претставници на градското, меѓуопштинските и општинските здруженија на лицата со телесен инвалидитет од Македонија, здружени во Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, дозволете ми во свое лично име и во името на членовите на Управниот одбор на Сојузот да Ви го честитам јубилејот, 25 години успешно работење и дејствување на нашиот Сојуз, кој од неодамна го ребрендиравме во назив за кој со право очекуваме да стане препознатлив, и кој не двојбено ќе не детерминира во очите на пошироката јавност како репрезентативна невладина организација на лицата со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“.

Поминаа 25 години во кои трпеливо со светли букви

заеднички ја испишувавме историјата на постоењето и активната борбата за правата на лицата со телесен инвалидитет во Република Македонија, борба за достоинствен живот, почит и слобода на движење и одлучување, години на стотици активности кои оставаат белег на нашето постоење и кои денес ги уживаат 7.048 зачленети лица кое имаат пречки во мобилноста поради телесна инвалидност предизвикана од параплегича, дистрофија, ампутација на екстремитет, детска парализа, церебрална парализа, мултиплекс склероза и други невромускулни или коскени заболувања со зачувани ментални способности.

Успешната приказна започна на 4.12.1986 кога во Скопје, во ДХО „Даре Цамбаз“, беше одржано основачкото Собрание на Сојузот на здруженијата на телесно инвалидизирани лица на Македонија. На тоа Собрание присуствувале претставници од претходно формираните здруженија на телесни инвалиди од: Скопје, Тетово, Велес и Прилеп, и тоа: Миодраг Игњатовиќ, Живко Черговски, д-р Никола Калпаковски, д-р Лилјана Угриновска, Андреја Таневски, Марјан Јосевски, Веле Димовски, Гоце Костадиновски, Воислав Бајдовски, д-р Стојна Костадиновска, Биљана Маневска, Руска Ангелова, Богдан Тодоров, д-р Илија Ристевски и Димче Кисески. Присуствувале и претставници од

МАКЕДОНИЈА“

тогашната Републичка конференција на ССРМ и социјално-хуманитарните организации. Тој ден започна со работа Сојузот на здруженијата на телесно инвалидизирани лица на Македонија, била донесена одлука за формирање на Сојузот, Статут на Сојузот, Програма за работа и финансиски план. Избрано било првото претседателство од девет члена, а за прв претседател бил избран Миодраг Игњатовиќ, кој денес, за жал не е со нас. На 13.2.2011 година по кратко и тешко боледување, престана да чука едно големо срце. Заврши еден богат и содржаен живот. Се затвори една книга со исклучително богата содржина. На тој ден почина нашиот претседател, Миодраг Игњатовиќ, кој трајно ќе остане во сеќавање на нашите членови, соработници и симпатизери, поддржувачи на „Мобилност Македонија“.

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ со тага во срцата и скршени погледи го испрати и се прости од својот почитуван претседател Миодраг Игњатовиќ, голем и искрен пријател кој повеќе од 20 години со своето присуство и несебично ангажирање придонесе да се оствари сонот на генерации телесни инвалиди на Македонија да се поврзат во единствена организација која успешно се бори за остварување и подобрување на нивните права. Како голем стратег и визионер, тој привлекуваше со непосредноста, отвореноста, срдечноста, и со самото тоа стекнуваше авторитет на борец за човекови права, борец за правата на лицата со инвалидност, кој го почитуваше и уважуваше мислењето на колегите, нивното достоинство и нивното несебично залагање во заедничката борба за подобро утре на лицата со инвалидност во Република Македонија.

Почитувани дами и господа, Ве поканувам со едноминутно молчење да му оддадеме признание на нашиот прерано починат претседател, Миодраг Игњатовиќ, кого суровата судбина неповратно ни го зема. Нека му е вечна слава.

Како минуваа години, Сојузот на здруженија на телесно инвалидизирани лица на Македонија се трансформираше согласно со промената на законската регулатива во РМ, меѓу другото менувајќи го и називот.

Денес, Националниот сојуз на лица со телесна инвалидност на Македонија „Мобилност Македонија“ е доброволна, општествено хуманитарна и национална организација на лицата со телесна инвалидност на Република Македонија која ги претставува и застапува лицата со телесна инвалидност и нивните интереси во

комуникација со државните органи во РМ и на меѓународно ниво, која во согласност со прописите предлага претставници на лицата со телесна инвалидност во работните тела во државните органи, кои ги третираат прашањата во врска со лицата со инвалидност, предлага или именува претставници на лицата со телесна инвалидност во органите на истородните меѓународни организации и здруженија.

Во „Мобилност Македонија“ денес се здружени 17 општински, меѓуопштински и градски здруженија на лицата со телесна инвалидност на Македонија, како колективни членови, а со тоа и лицата со телесна инвалидност од целата територија на Република Македонија, како индивидуални членови, во една заедничка организација Национален сојуз на лицата со телесна инвалидност на Македонија „Мобилност“, заради остварување и заштита на своите здравствени, економски, социјални, културни, хуманитарни, образовни, спортски и други права, интереси и уверувања во согласност со Уставот и законот.

Своите програмски активности Сојузот ги насочува кон остварување на следните цели и задачи:

1. Ратификација и имплементација на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност и нејзиниот Факултативен протокол;

- ▶ 2. Активно учество во спроведувањето на Националната стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност во РМ (ревидирана) 2010-2018 и Оперативниот план за спроведување на истата;
- 3. Остварување и подобрување на правата на лицата со телесен инвалидитет;
- 4. Индивидуална автономија и независност на лицата со телесен инвалидитет;
- 5. Недискриминација;
- 6. Целосно и ефективно учество и вклучување на лицата со телесен инвалидитет во сите пори на општествениот живот;
- 7. Еднаквост на можностите за лицата со телесен инвалидитет, и
- 8. Пристапност.

За остварување на своите цели и задачи, „Мобилност Македонија“, главно, се финансира од Буџетот на Република Македонија од средствата од игри на среќа, согласно со Одлука на Владата на РМ за распределба на овие средства, за што доставува барање и програма до Министерството за финансии за тековната година, а од добиените средства ги финансира здруженијата кои се доброволно здружени во „Мобилност Македонија“.

Многубројните заложби и преземени активности од „Мобилност Македонија“ со здружените членки, како и од Националниот совет на инвалидските организации во Македонија (НСИОМ) и нејзините членки, од останатите помали здруженија во Македонија кои дејствуваат во насока на помош, заштита и промоција на правата на лицата со инвалидност, упорниот дијалог и обидот

за воспоставување на партнерски однос во последните четири години со Владата на РМ и ресорните министерства, пред сè, Министерството за труд и социјална политика, резултираа со Предлог-закон за ратификација на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност и на Факултативниот протокол на Конвенцијата кои се ставени на дискусија и усвојување како точка 3 од дневниот ред на 16-тата седница на Собранието на РМ која ќе се одржи на 5.12.2011 година.

Целта на Конвенцијата е унапредување, заштита и обезбедување на целосно и еднакво уживање на сите човекови права и основни слободи на лицата со инвалидност, како и унапредување на почитување на нивното вродено достоинство. Според Конвенцијата, лица со инвалидност се оние лица со долготрајни физички, ментални, интелектуални или сензорни нарушувања, кои во интеракција со различни пречки може да ја спречат нивната целосна и ефикасна застапеност во општеството на еднаква основа како и другите, преку почитување на вроденото достоинство, индивидуалната автономност, вклучувајќи и слобода на свој избор и независност на лицата со инвалидност, недискриминација, целосно и ефикасно учество и вклученост во општеството, почитување на разликите и прифаќање на лицата со инвалидност како дел од човековата различност и човештвото, еднакви можности, пристап, рамноправност меѓу мажите и жените, почитување на развојните можности на децата со пречки во развојот и почитување на правото на децата со пречки во развојот за зачувување на својот идентитет. Од исклучителна важност е член 4, став 3 на Конвенцијата во кој се вели дека во однос на

развојот и спроведувањето на правото и политиките за спроведување на Конвенцијата, како и на други процеси за донесување одлуки во врска со прашањата кои се однесуваат на лицата со инвалидност, земјите-учеснички тесно ќе соработуваат и активно ќе ги вклучат лицата со инвалидност, како и децата со пречки во развојот, преку нивните релевантни организации.

Поаѓајќи од фактот дека во секое општество постојат неброени пречки и бариери, почнувајќи од скалите по кои не можеме да се искачимо и кои ги одвркаат лицата со телесен инвалидитет од можноста непречено да ги живеат своите животи, како и од фактот дека лицата со телесен инвалидитет имаат изразен проблем за еднаква вклученост во општеството, пред сè, како резултат во интеракцијата со околината, во изминатите години со цел да им се овозможи на лицата со телесен инвалидитет да живеат самостојно и во целост да учествуваат во сите аспекти на животот, „Мобилност Македонија“ активно влијаеше на промена на законската регулатива која се однесува на пристапност на изграденото опкружување, превозот, информациите и комуникациите за лицата со телесна инвалидност. Спроведени беа повеќе кампањи, тркалезни маси, средби во ресорни министерства, и како резултат на нашата упорност беше донесен Правилник за начинот на обезбедување непречен пристап, движење, престој и работа на лицата со инвалидност до и во градбите каде што детаљно е опишана пристапноста, меѓутоа сме сведоци дека во повеќето локални самоуправи има многу мал број на обележани паркинг-места за лица со инвалидност, спуштени рабници на тротоарите на пешачките премини, а да не ги споменуваме рампите за премостување на висинска разлика кои и ако ги има, имаат таков наклон на кој удобно можат да се одржат натпревари во скијачки скокови. Локалните самоуправи донесоа одредба да се приспособи пристапот до и во основните и средните училишта, кои се во нивна надлежност, меѓутоа и ден-денес многу училишта немаат ниту ракохвати на скалите, а не пак прописни рампи и лифтови. Како се чувствуваат лицата со инвалидност а особено децата во таква неадаптирана средина. Уште полошо, како се снаоѓаат и дали воопшто функционираат? Треба ли да молчат и понизно да ја прифаќаат суровата сегашност со безвременска надеж дека работите еден ден ќе се поправат? Одговорот секако е „не“. Овој пример е доказ дека не е се во донесување на законските регулативи. Соочени сме со состојба на непочитување и неспроведување на законските одредби од страна на институциите и тоа е сериозен проблем за чие решавање УО на „Мобилност Македонија“ ќе треба да преземе поголеми активности во следниот период.

Понатаму, Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала („Службен весник на Република Македонија“ бр.33 од

17.3.2011 година) кој во моментот е во сила има низа недостатоци кои ја усложнуваат неговата примена за што беше организирана тркалезна маса на која присуствуваа претставници на: Фондот за здравствено осигурување на Македонија (ФЗОМ), лекари-специјалисти, ортопедски куќи и здруженијата на лица со телесен инвалидитет.

Општо познато е дека првостепените лекарски комисији на Фондот во внатрешноста обично работат во простории кои се на кат и непристапни за нашите членови со потежок инвалидитет. Тие не се состануваат се-

кој ден, и со самото тоа лицата со инвалидност имаат проблем со повеќекратно ангажирање на роднини или пријатели за да ги заверат потврдите за потреба од ортопедски помагала.

Ова дополнително ангажирање на лица во комисији за редовна постапка на замена на ортопедско помагало во предвидениот законски рок е непотребно и наедно се коси со одредбите на Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со инвалидност и на нашите определби за овозможување на самостојност во живењето на лицата со инвалидност. Референтните цени (кои патем се ниски и не се ревидирани подолг временски период) не соодветствуваат со можноста лицата со инвалидност да можат да добијат квалитетни и функционални ортопедски помагала. Дел од лицата со инвалидност кои користат инвалидска количка се активни лица кои се на школување или во работен однос и имаат потреба од инвалидска количка која ќе им служи повеќеенаменски: да биде лесно склоплива, не така тешка за транспорт (потреба од самостојно внесување и изнесување од возило од страна на корисникот), да има модерен дизајн (здравите лица облекуваат костуми за соодветни пригоди, а лицата со инвалидност поред костумите, пред сè со изгледот на своите ортопедски помагала оставаат впечаток на околината, говорот на телото). За да се остварат овие идеи, ФЗОМ треба да ги зголеми референтните цени за да може да се набават поквалитетни и функционални ортопедски помагала, а лекарските комисији да се охрабрат да одобруваат примена на ваков тип помагала. Лицата со телесна инвалидност ниту се болни, ниту неспособни, а тоа што судбината си поиграла со нив без нивна

- ▶ вина или избор, не е причина да бидат маргинализирани и да се сметаат за граѓани од втор ред.

Особено важно е да се врати правото на набавка на ортопедски помагала со доплата. Оваа измена не го оптоварува финансиски ФЗОМ бидејќи тој секако на корисник на ортопедското помагало му заверува потврда за ортопедско помагало и ја плаќа утврдената референтна цена. Корисникот доколку има потреба, и е во финансиска можност, се определува за набавка на друго, поквалитетно, полесно, пофункционално, со помодерен дизајн ортопедско помагало со сопствена доплата на средства и со самото тоа со ништо не го оптоварува буџетот на ФЗОМ.

Во однос на здравствената заштита се потребни активности за враќање на правото на рехабилитација за лицата со телесна инвалидност како потреба од одржување на добра кондиција на кардиоваскуларниот и респираторниот систем и зачувување на преостанатата активна мускулатура, и тоа како право на обновлива рехабилитација, а не како право на продолжено болничко лекување.

„Мобилност Македонија“ во текот на 25-те години организираше маса на настани од областа на културата, спортот, уметноста, во кои директно учество земаа лица со телесен инвалидитет. Дел од нив станаа традиционални и се одржуваат секоја година, како што се:

– Републички спортски игри на лицата со телесен инвалидитет кои годинава го имаа своето дваесет и трето издание и низ кои продефилираа илјадници лица со телесен инвалидитет кои се натпреваруваа во атлетски повеќебој, пинг-понг, стрелаштво и шах. Од редот на лицата со телесен инвалидитет произлегоа и врвни спортисти, носители на највисоки државни признанија од областа на спортот и физичката култура: Бранимир Јовановски, параолимписки шампион и светски и олимписки рекордер, Ванчо Каранфилов, носител на сребрен медал од параолимписки игри и европски рекордер, Оливера Наковска-Бикова, европска шампионка и светска вицешампионка. Овие спортисти параолимпијци со гордост ја афирмираат Република Македонија низ сите меридијани во светот и заедно имаат освоено преку 120 меѓународни медали. За секоја почит.

– Републички квиз-натпревар кој годинава го имае своето 17-то издание и низ кој повеќе стотици лица со телесен инвалидитет се обиделе јавно да го тестираат своето знаење. Дел од натпреварувачите се познати квизации, учесници на ТВ-квизовите каде што достоино се бореле во конкуренција на искусни квизации од редот на лицата без инвалидност.

– Музичко-литературни средби кои оваа година, исто така, го имаа своето 17-то издание. За прв пат годинава средбите се одвоени така што музичките се одржаа во Струмица, додека литературните читања ќе се одр-

жат денес, за време на одбележувањето на овој свечен настан.

– Во изминатите години „Мобилност Македонија“ со финансиски средства поддржуваше и други традиционални манифестации во организација на нашите членки, како што е традиционалната новогодишна средба во организација на „Мобилност Скопје“ на која учествуваат преку 300 членови од сите здруженија здружени во „Мобилност Македонија“, а најмногу, секако, од здружението организатор на средбата од Градот Скопје, потоа популарната „Тортијада“ која оваа година 14-ти пат се одржа во Струмица, а секоја година се одржуваат и по три тематски работилници на актуелни теми за лицата со телесен инвалидитет во различни градови – домаќини на работилниците.

– Меѓународната сликарска колонија е најмладата активност која прераснува во традиционална, досега се одржаа две колонии и завчера беа крунисани со голема донаторска изложба со поддршка од Претседателот на Република Македонија, д-р Ѓорге Иванов, која се одржа во галеријата на Дом на АРМ во Скопје. За жал, ефектот од продажба на сликите беше мал, меѓутоа, сè уште не се исцрпени сите форми и искрено се надеваме дека уметничките дела набргу ќе ги красат домовите и работните простории на вљубениците на сликарската уметност.

– „Мобилност Македонија“ е сопственик на 12 апартмани во населбата Охридати во Охрид, кои се целосно адаптирани за лица со најтежок телесен инвалидитет и во кои секоја година оздравување и рехабилитација користат по 390 членови и нивни придружници со платен автобуски превоз од местото на живеење и со платен надоместок за исхрана. Во преговори сме со Министерството за транспорт и врски да се изгради посебен дел на некоја од блиските плажи наменет за непречено влегување во езерото со инвалидска количка и опремен со адаптирани тоалети и туш кабини за лица со најтежок телесен инвалидитет.

–Преземени беа бројни активности за враќање на еродирани права на лицата со телесен инвалидитет од враќање на данок за набавка на моторни возила за лицата со потешка и најтешка телесна инвалидност, преку ослободување на патарина, слободни паркинг-места, па сè до бенефиција за повластен превоз во внатрешниот јавен сообраќај и адаптирање на средствата за јавен сообраќај за користење на лицата кои користат инвалидска количка.

Не сите наши заложби вродија со плод, не секогаш наоѓавме на разбирање од страна на одговорните за спроведување на мерките за изедначување на можностите на лицата со телесен инвалидитет. Честопати во разговорите со претставниците на институциите бевме прашани за колкава бројка на корисници се однесува

одредено барање. Кога сме тука, мене лично многу ми пречи фактот дека при одлучувањето за доделувањето на одредени права и бенефиции за инклузија на лицата со телесна инвалидност во сите пори на општеството, доминантна улога има проекцијата за фискалните зафаќања, која, пак, многу често е нецелосна и имагинарна токму поради недостатокот на информацијата за вистинскиот број на можните корисници на тоа право. Се прашувам дали некој сериозно размислил дека токму со недоделувањето на одредени права најчесто од корен, во негативната смисла на зборот, се менува животот на лицата со телесна инвалидност. Доколку не се отстранат физичките бариери во опкружувањето за лицата со телесна инвалидност, тие не можат да се едуцираат до крајни можности, а со самото тоа подоцна имаат потешкотии при вработувањето и обезбедувањето на сопствената егзистенција и егзистенцијата на своите семејства. На лицата со инвалидност им треба поддршка во вистинско време и на вистински начин, а тоа е сега, а не утре или којзнае кога.

Живееме во време на големи поделби и искушенија и јас честопати се сеќавам на бајката за седумте браќа и седумте гранчиња лесно кршливи едно по едно, меѓутоа исклучително силни и нескршливи кога се сплотени и испреплетени. По некоја случајност во НСИОМ има седум национални инвалидски организации кои во последно време некако недоволно се синхронизираат во дејствувањето и на некој начин самостојно се обидуваат да зафатат подобри преговарачки позиции со Владата на РМ и ресорните министерства, а тоа токму им одговара на владините институции полесно да не контролираат и во фигуративна смисла на зборот да не „скршат“. Со ова сакам да упатам апел за посилено заедничко влијание на сите полиња, со почит на автономноста на секоја инвалидска организација поодделно. Понатаму анализирајќи, по некоја си повторна случајност во „Мобилност Македонија“ имаме седум групи на распределување на лицата со телесен инвалидитет, и повторно асоцијација на бајката...

Почитувани колеги, лица со телесен инвалидитет, апелирам на потполно разбирање и хомогеност во дејствувањето на „Мобилност Македонија“ без оглед на тоа кој од која дијагноза е зачленет. Нашата мисија не е да се делиме по дијагнози, туку системска примена на човековите права на лицата со телесна инвалидност, нивна целосна инклузија и рамноправност во сите сфери на општеството преку координација на интересите на лицата со телесна инвалидност во земјата, земајќи ги предвид карактеристиките на одделните видови инвалидност. Да ги застапуваме заедничките и индивидуалните интереси на лицата со телесна инвалидност во граѓанскиот дијалог со Владата на РМ, другите јавни институции и професионални здруженија, да ги про-

мовираме нивните граѓански, политички, социјални, економски и културни права, како што е дефинирано во Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност, другите меѓународни конвенции на ОН, стандардни правила на ОН, Уставот на Република Македонија, македонската легислатива и Националната стратегија за еднакви права на лицата со инвалидност во РМ.

Од оваа говорница упатувам апел на заедништво и разумно постапување во овие времиња кога сме подложени на секакви притисоци за егзистенција, дејствување во услови на економска криза во која се наоѓа РМ и пошироката меѓународната заедница. Апелирам над цврстиот темел кој ја позиционира во преден план „Мобилност Македонија“ како препознатлива невладина организација во борбата за остварување на правата на лицата со телесен инвалидитет во РМ во изминатите 25 години, да изградиме уште поцврста надградба во следните пет години која ќе резултира со потполна интеграција на лицата со телесен инвалидитет во сите пори на општеството и унапредување и почитување на нивното вродено достоинство. Да можеме на нашиот следен јубилеј, кога ќе ја одбележуваме 30-годишнината, чесно да си погледнеме в лице и да кажеме: да, и јас ставив едно камче во мозаикот наречен почитување на човековите права на лицата со телесен инвалидитет. Тоа е изводливо само со заеднички сили, разбирање и толеранција.

А таа борба нема да биде нималку лесна. Ќе има многу горчина низ патот кон потполна вклученост, кон обезбедување на еднакви можности за лицата со телесна инвалидност во општеството, кон воведување и придржување кон принципот „ништо нас без нас“, кон обезбедување на одржливо, стабилно и независно финансирање на „Мобилност Македонија“ со јавни наменски и други финансиски средства, кон обезбедување на сеопфатна општествена интеграција на лица со телесна инвалидност и нивната социјална сигурност и промоција на здравјето, кон подигнување на свеста и заложба за градење позитивна слика во јавноста за лицата со телесна инвалидност и нашите инвалидски организации, членки на „Мобилност Македонија“.

Во една пригода д-р Боб Мурхед рекол: „Смејте се често, долго и искрено. Смејте се додека не го загубите здивот. Солзите се случуваат. Издржете, преболете, преживејте. Животот не се мери со бројот на земените здивови, туку со оние моменти кои ни го одземаат здивот“.

Почитувани пријатели, колеги и соработници... нека ни е честит 25-годишниот јубилеј од активното, успешното и плодното дејствување на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“.

Б. Јовановски

ОДБЕЛЕЖАН ДЕНОТ НА ЛИЦАТА СО ТЕЛЕСЕН

Под покровителство на Националниот Сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, Здружението на лица со телесен инвалидитет од општините Охрид и Дебарца – „Мобилност Охрид“, на 4.12.2011 година беше организатор и домаќин на годишното одбележување на Денот на лицата со телесен инвалидитет на Македонија – 4 декември. Истовремено, со одбележувањето на денот на „Мобилност Македонија“ беше одбележан и јубилејот 25 години постоење и успешно работење на Националниот сојуз на лицата со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“.

По тој повод, на 4.12.2011 година е изведена мултимедијална програма во ресторанот од Заштитното друштво хотел „Даљан“ со почеток во 11.00 часот. На средбата присуствуваа значителен број членови од градот-домаќин, односно од „Мобилност Охрид“, како и претставници од следните здруженија на Република Македонија: „Мобилност Скопје“, „Мобилност Битола“, „Мобилност Прилеп“, „Мобилност Штип“, „Мобилност Тетово“, „Мобилност Куманово“, „Мобилност Дебар“, „Мобилност Струга“, „Мобилност Велес“, „Мобилност Радовиш“ и „Мобилност Кичево“. Присуствуваа и почесните членови на „Мобилност Охрид“: професор д-р Миле Микуновиќ и Милован Србиноски – психолог. Присутни беа и претставниците од Општина Охрид: Душко Јаковчески, претседател на Советот на Општина Охрид и советниците Љупчо Настоски и Кујтим Усејни. Присуствуваше и Серафим Наумовски, раководител на Одделението за образование и култура при Општина Охрид. Поканети беа и присуствуваа и претставниците на другите инвалидски организации од општините Охрид и Дебарца, и тоа: Благоја Крстаноски – Здружение на инвалиди на трудот, Славчо Џајкоски – Здружение на слабовидни и слепи лица и Славица Стефановска – Здружение на глуви и наглуви лица. Присуствуваше и Милана Марковска – претставник на Центарот за ортотика и протетика „Славеј“. Присутни беа и учесниците во работната група за изработка на „Локалниот акционен план“ за унапредување на положбата на лицата со попреченост во Општина Охрид. Присуствуваше и претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски, со генералниот секретар, Софка Прчева.

Средбата ја отвори претседателот на „Мобилност Охрид“, Венко Глобоски, и ги поздрави сите учесници. Тој изрази особена благодарност до електронските и печатените медиуми. Се заблагодари на директорката и на персоналот од хотелот „Даљан“, музичарот Гоце

Танески и естрадниот уметник Петар Нечоски. Благодарност упати и до културно-уметничкото друштво „Филигран“ од Охрид. Претседателот Венко Глобоски со особена благодарност го поздрави покровителот на манифестацијата „Мобилност Македонија“, како и спонзорите: Општина Охрид, Општина Дебарца, „Тем-Хем“, „Екстра Скопско“, „Гобекс Лескоец“, „Сеј-Пром Охрид“, слаткарницата „Мис“ и медиумските покровители – телевизиските куќи од Охрид ТВМ, НТВ и

ТВ „Морис“.

Во кусиот говор, претседателот на „Мобилност Охрид“, меѓу другото, порача: Вчера го одбележавме Меѓународниот ден на лицата со инвалидност, а денес го одбележуваме Денот на лицата со телесен инвалидитет на Република Македонија. Ова е можност, да ве замолам, да се потсетувате на нас во текот на целата година, сите вие кои сте во можност да придонесете уште повеќе за подобрување на условите и животот на лицата со телесен инвалидитет. Бидејќи, секој здрав човек, без оглед на пол, возраст, образование, материјален и социјален статус, професија итн. во одредени животни околности може да стане инвалид.

Работната група за унапредување на положбата на лицата со попреченост во Општина Охрид изработи „Локален акционен план“ со период 2010-2013 година. Истиот, од страна на Општината Охрид, беше прифатен и усвоен. Ние, охридските инвалиди, молиме за негово итно и целосно спроведување.

ИНВАЛИДИТЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Да не заборавиме дека и лицата со телесен инвалидитет придонесуваат за општината и за општеството, а меѓу нас има личности со извонредни интелектуални, уметнички, креативни, спортски и други натпросечни способности.

Бидејќи се наоѓаме во предвечерието на Свети Климент Охридски – патронот на градот Охрид, нашава денешна активност нека биде скромен придонес и дел од чествувањата по повод 8 Декември – Денот на св. Климент Охридски. Го повикувам и молам да ви се обрати претставникот – претседателот на Советот на Општина Охрид, господин Душко Јаковчески.

Во име на градот-домаќин, во своето обраќање, претседателот на Советот на Општина Охрид, господин Душко Јаковчески, ги поздрави присутните членови на „Мобилност Охрид“ и „Мобилност Македонија“, како и претставниците на другите охридски инвалидски организации. Во таа пригода им го честита 3 декември, Меѓународниот ден на инвалидните лица, како и 4 декември – Ден на лицата со телесен инвалидитет на Македонија. Во име на градоначалникот на Охрид, господин Александар Петрески, на претседателот на „Мобилност Македонија“, господин Бранимир Јовановски, му подари икона од св. Климент Охридски. Исти, такви икони им подари и на претставниците од другите македонски здруженија на лица со телесен инвалидитет.

Потоа, на својствен, карактеристичен начин, во име на Специјалната болница за ортопедија и трауматоло-

гија „Св. Еразмо“ – Охрид и во име на Собранието на „Мобилност Охрид“ присутните ги поздрави професор д-р Миле Миќуновиќ. Обраќајќи се кон присутните, а особено до членовите на „Мобилност Охрид“, со симболика проткаениот говор го заврши со следнава мисла: „Почитувани и сакани членови на „Мобилност Охрид“ и на Вашиот претседател Венко Голабоски, по повод денешна свеченост, Ви посакувам да бидете среќни, да го извлечете најубавото од животот и да имате силни темели на среќата како што се самодверба, оптимизам, отвореност и самоконтрола“. Потоа на претседателот Венко Голабоски, во рамка, му го врачи врамениот текст кој веќе го украсува ѕидот од просторијата за дружење на „Мобилност Охрид“.

Во име на персоналот од Заштитното друштво хотел „Даљан“, присутните ги поздрави директорката на хотелот, Славица Стефановска, посакувајќи им пријатен престој и успешна работа.

Во врска со јубилејот 25 години постоење и успешно работење на Националниот сојуз на лицата со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ се обрати претседателот на „Мобилност Македонија“, господин Бранимир Јовановски. Со исцрпно и темелно излагање, меѓу другото, учесниците ги запозна со историјатот на Националниот сојуз, од самите почетоци до денес.

Литературните читања на творби од лицата со телесен инвалидитет на „Мобилност Македонија“ ги најави претседателот на „Мобилност Македонија“, господин Бранимир Јовановски. Тој напомена, тие да бидат отворени на вообичаен начин за просторите на кои се одвиваат, со македонската и светската химна на поезијата „Т’га за југ“ од Константин Миладинов, која ја рецитираше Венко Голабоски.

Читањата на литературните творби од лицата со телесен инвалидитет се одвиваа според случајно определениот редослед. По завршокот на литературните читања, средбата продолжи со културно-уметничка програма и фолклорни игри во изведба на културно-уметничкото друштво „Филигран“ од Охрид. За време на културно-уметничката програма заседаваше комисијата која ги рангираше литературните творби. По завршувањето на културно-уметничкиот дел од прославата, претставникот од комисијата, професорот и поет Тоде Илиевски, ги прогласи трите најдобри творби од лицата со телесен инвалидитет на Македонија. Тие беа наградени со слики од ликовната колонија на „Мобилност Македонија“. Наградите ги врачи генералниот секретар

ОДРЖАНИ 17-ТИ

► на „Мобилност Македонија“, Софка Прчева.

Преминот од литературните читања и културно-уметничкиот дел кон музичко-забавниот дел од програмата, на пригоден начин, го направи Венко Голабоски. На инструменталната музика од Гоце Танески, ги рецитираше стиховите од големиот хрватски уметник Арсен Дедиќ, односно неговата „Не дај се Инес“.

Со музика и песни, во забавниот дел од прославата, настапија охридските естрадни уметници Петар Нечоски и неговиот помлад колега Зоран Далчевски, односно охридскиот Елвис Присли, како што го најави Петар Нечоски. На нивните песни и музиката од Гоце Танески, присутните членови од „Мобилност Македонија“ поведоа оро, играа, пееја и се забавуваа. Средбата заврши со заеднички ручек, а беше документирана со фотографија и видеозаписи од снимателот Благоја Крстаноски.

Домаќините и организаторите од „Мобилност Охрид“ се надеваат дека присутните учесници и гости убаво си поминаа на оваа средба а очекуваат и критики, предлози и пофалби за идните средби да бидат уште поубави.

Венко Голабоски

На анонимниот конкурс за најдобри литературни творби во 2011 година објавен од страна на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ пристигнаа вкупно 16 песни, пријавени под шифри.

Спорет зборовите на Весна Ацевска, селекторот на творбите, во тематски поглед, видливо е дека авторите ја доживуваат поезијата како уметност низ која ќе можат да ги излеат своите чувства и да ги пренесат своите мисли за она што секојдневно ги измачува или што ги исполнува нивните животи. Па така, како своевидна исповедна лирика, разбирливо е што во неа главно место има љубовта, најчесто невозвратена или прекината од надворешни околности. Тука се и чувствата поврзани со болеста, овој пат подзатскриени и неистакнувани на преден план, при што таа се доживува како основна пречка за целосно исполнување на желбите и копнежите во животот. Во некои творби е видливо присуство на внатрешен немир којшто попречува да се превладеа резигнацијата и кој води кон песимизам. Но тие, овој пат, се помалобројни, а неисполнувањето на желбите, најчесто љубовни, се прифаќа како составен дел на човековиот живот воопшто. Интересно е што се среќава и обид, иако само во една песна, иронично да се прокоментираат некои општочовечки својства („Човек за почит“), а тоа претставува тематско збогатување. Освен тоа, се среќава и обид да се прикаже животот со болеста

РЕПУБЛИЧКИ ЛИТЕРАТУРНИ СРЕДБИ

така што таа се персонафицира во неразделен другар, за на крајот да се поентира, преку откривањето на врската, за што, всушност, станува збор („Неразделни другари“).

Во поглед на авторскиот пристап кон обработката на темите и мотивите, видлив е напредокот на учесниците на конкурсот, кои очигледно разбираат дека пред сè, за да се создаде една песна, освен тематско-мотивска подлога и внесување длабоки чувства, потребно е да се употребува фигуративен, а не буквален исказ, да се создаваат слики и внатрешна атмосфера преку стилски фигури, тонот да се искажува преку употреба на соодветен ритам, подзасилен кога треба со повторувања и со рими, а кога се употребува т.н. бел стих, треба да се внимава на прекршувањето на стиховите. Се разбира, тоа најчесто се прави доста невешто, а е резултат веројатно и на ограничениот обем на литературата којашто се чита. Во една од песните за првпат е присутен убав обид за градење многу посложени и побогати слики („Ливадска слика“), но се забележува недоволна вештина при прекршувањето на стиховите. За разлика од неа, во песната „Ако

НЕОСТВАРЕН МИГ

Беспомошно талкам
по урнатините
на моето бесмислено постоење.
Безнадежно се обидувам
да ги соберам на едно место
расфрлените парчиња
на мојата душа.
Моето минато станува
урнатина по која не сакам
да зачекорам повторно.
Немоќна сум.
Сивилото на мојата зла судба
неуморно го туркам
на патот од кој
нема враќање.
Чинам исчезнало се.
Погледнувам кон небото.
Паѓа ѕвезда,
се раѓа светлина,
се раѓа мојот нов сон.
Се раѓаат снитата
на еден неостварен миг,
зашто човек без снитата
е неподвижен камен.

Билјана Димовска од Гевгелија

ме сакаш“ се забележува добар осет за правење стихови, тие течат без пречки, иако се испушта интерпункцијата. Некои песни се пишуваат едноставно, со добар ритам и со рими, но и тука е видлива извесна неопитност, присуство на вишок слогови или на неправилни зборови од говорниот јазик.

Имајќи го предвид сето тоа, селекторот смета дека

следните седум творби заслужуваат да се најдат во конкуренција за избор на најдобра литературна творба на лица со телесен инвалидитет во 2011 година: „Ливадска слика“ (шифра „Цветна ливада“), „Човек за почит“ (шифра „Содомон“), „Ако ме сакаш“ (шифра „Симболика“), „Неразделни другари“ (шифра „ОН-001“), „Неостварен миг“ (шифра „Зрак“), „Птица“ (шифра „Луцифер“), „Ангела“ (шифра „373599“).

Оваа година, републичкиот натпревар се одржа во Охрид на 4.12.2011 година, во рамките на одбележувањето на 4 декември – Денот на лицата со телесен инвалидитет на Македонија. По презентацијата на творбите од страна на авторите, стручната комисија составена од поети од Охрид и Демир Хисар беше едногласна во оценувањето и ги прогласи победниците. Третото место го освои Александар Петрушевски од Скопје со творбата „Цветна ливада“, второто Славица Стојановска од Скопје со творбата „Птица“, а првото место Билјана Димовска од Гевгелија со творбата „Неостварен миг“.

„Мобилност Македонија“ се погрижи на првопласираните автори да им додели награди во вид на уметнички слики, а литературното друштво „Илинден“ од Демир Хисар на првопласираните им подари комплет книги.

Б. Јовановски

ОДБЕЛЕЖАН 3 ДЕКЕМВРИ – МЕЃУНАРОДНИОТ

Националниот совет на инвалидските организации на Македонија како највисоката невладина асоцијација која преку нејзините членки ги претставува и застапува лицата со инвалидност пред домашните и меѓународните институции со цел да се подобрат правата и да се подобри животот на лицата со инвалидност се приклучи кон одбележувањето на 3 декември – Меѓународниот ден на лицата со инвалидност со трибина одржана на 3.12.2011 година во ДХО „Даре Џамбаз“ во Скопје. Во НСИОМ се здружени седум национални инвалидски организации, и тоа: Национален сојуз на слепи на Република Македонија, Национален сојуз на глуви и наглуви на Македонија, Национален сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, Републички центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост „Порака“, Национален сојуз на цивилни инвалиди од војната на Македонија, национална Федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Македонија – Македонски параолимписки комитет и Национален сојуз на инвалиди на трудот на Република Македонија. Во нивните рамки дејствуваат 136 инвалидски организации кои имаат евидентирано преку 90.000 членови, лица со најразличен вид и степен на инвалидност.

На одбележувањето на Меѓународниот ден на лицата со инвалидност во Скопје присуствуваа бројни гости кои со своето присуство ја увеличаа оваа свеченост меѓу кои: министерот за труд и социјална политика, Спиро Ристевски, пратеници од Собранието на РМ, Цветанка Иванова и Лилјана Поповска, претставници на бројни институции, на национални инвалидски организации, како и голем број лица со инвалидност. Во името на НСИОМ на присутните им се обрати Бранимир Јовановски, член на Советот на НСИОМ, истакнувајќи дека одбележувањето на Меѓународниот ден на лицата со инвалидност – 3 декември има цел да го промовира разбирањето на проблемот на инвалидност и да мобилизира поддршка од општествената заедница за достоинството, правата и благосостојбата на лицата со инвалидност. Одбележувањето на овој датум, исто така, има цел да ја подигне свеста за придобивките од интеграцијата на лицата со инвалидност во сите аспекти на политичкиот, економскиот и културниот живот. Главен фокус на одбележувањето треба да биде нашето настојување за натамошното имплементирање на меѓународните норми и стандарди за лицата со инвалидност во Република Македонија.

Во своето излагање Бранимир Јовановски особено се задржа на компарација на македонската легислатива која се однесува на лицата со инвалидност од областа

на здравството, образованието и социјалната сфера, со Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност за која во Собранието на Република Македонија во тој момент се усвојуваше Законот за ратификација на истата, како и на долгогодишната активност на националните инвалидски организации за намалување и елиминирање на бариерите во опкружувањето кои недвој-

бено ја попречуваат целосната вклученост на лицата со инвалидитет во порите на општеството. Ова особено се однесува на лицата со телесен инвалидитет.

Беше кажано дека, гледано во глобала, Конвенцијата не предвидува нови права за лицата со инвалидност, меѓутоа јасно кажува кои мерки државите-потписнички треба да ги преземат за подобрување на правата и положбата на лицата со инвалидност во сопствените држави.

Ратификувањето на Конвенцијата на РМ ќе и овозможи забрзано креирање на систем кој ќе им овозможи на нејзините граѓани еднакви можности во остварувањето на своите граѓански права. Со ратификација на оваа Конвенција, РМ ја прифаќа обврската да донесе низа законски и други мерки во областа на вработувањето, правосудството, културата, здравството, социјалната заштита, образованието, науката, спортот, градежништвото и семејството, со цел потполна имплементација на овие права бидејќи истите ќе станат дел од

ДЕН НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ

внатрешниот правен систем на Република Македонија.

Државите кои ја ратификувале Конвенцијата се обврзуваат да обезбедат и да промовираат целосно остварување на сите човекови права и основни слободи на сите лица со инвалидност без каква било дискриминација врз основа на инвалидност преку донесување на соодветно законодавство, административни и други мерки за спроведување на правата признаени со Конвенцијата.

Со Факултативниот протокол се уредува признавањето на надлежноста на Комитетот за правата на лицата со инвалидност за преземање и разгледување на претставките поднесени од страна на поединци, во име на поединци или збир на поединци кои се во правна надлежност на државите страни на овој протокол и кои тврдат дека се жртви на кршење на одредбите на Конвенцијата од страна на државата потписничка.

Честопати во разговорите со претставниците на институциите сме прашани за колкава бројка на корисници се однесува одредено барање. НСИОМ и нејзините членки водат евиденција за своето членство, меѓутоа зачленувањето е на доброволна основа и навистина не сме убедени дека во нашите организации ги имаме опфатено сите лица со инвалидност. Тоа го потврдува и големиот распон меѓу бројот на зачленетите лица со инвалидност за кој рековме дека изнесува околу 90.000 и предвидувањата на Светската здравствена организација од 10% што за РМ изнесува околу 200.000 лица. Во член 31 од Конвенцијата се зборува за статистики и со-

бирање податоци на лицата со инвалидност со цел да се обезбедат формулирање и спроведување на политиките за спроведување на Конвенцијата, преку придржување до законски утврдени заштитни мерки, вклучувајќи го и законодавството за заштита на податоци, со цел да се обезбеди доверливост и почитување на приватноста на лицата со инвалидност, како и придржување кон меѓународно прифатените норми за заштита на човековите права и основни слободи и етичките начела при собирањето и користењето на статистичките податоци. Оваа година беше идеална ситуацијата со обрасците за попис на населението на РМ, кој започна во октомври, во кои беше вметната графа за попис на лицата со инвалидност во согласност со меѓународните стандарди да се утврди таа бројка. Меѓутоа, пописот беше стопиран и поништен, но исто така во практика се покажа дека прашањата за попис на лицата со инвалидност се премногу наративни, општи, без јасна инструкција во однос на документацијата која попишаното лице треба да ја приложи како доказ за инвалидност. НСИОМ и понатаму ќе се залага, преку консултирање на стручни лица, да се допрецизира формата на образецот за попис бидејќи сметаме дека ќе се постигнат повеќе ефекти: од утврдување на бројот на лицата со инвалидност кои живеат на територијата на РМ, преку степенот на нивното оштетување и правата кои ги користат или треба да ги остварат. На тој начин и државата полесно ќе може да пресмета колкави зафаќања од Буџетот ќе имаат имплементациите на одредени права. Кога сме тука, мене лично многу ми пречи фактот дека при одлучувањето за доделување одредени права и бенефиции за инклузија на лицата со инвалидност во сите пори на општеството, доминантна улога има проекцијата за фискалните зафаќања, која, пак, многу често е нецелосна и имагинарна токму поради недостатокот на информацијата за вистинскиот број на можните корисници на тоа право. Меѓутоа, дали некој сериозно размислил дека токму со недоделувањето на одредени права најчесто од корен, во негативната смисла на зборот, се менува животот на лицата со инвалидност. Доколку не се отстранат физичките бариери во опкружувањето за лицата со телесна инвалидност, доколку не се обезбедат Браеви редови и компјутерски софтвери за слепите лица, знаковен јазик за глувите и наглувите лица, тие не можат да се едуцираат до крајни можности, а со самото тоа подоцна имаат потешкотии при вработувањето и обезбедувањето сопствена егзистенција и егзистенција на своите семејства. Овде треба да се спомене како лимитирачки фактор податокот дека во посебните училиштата за деца со пречки во развојот и ден-денес се изучуваат старомодни и непрактични

► занимања. Очигледно е дека во образовната програма недостасува планирање и организација на софистицирани занимања кои ги носи развојот на технологијата и автоматизацијата на процесот на работењето.

На лицата со инвалидност им треба поддршка во вистинско време и на вистински начин.

Министерот за труд и социјална политика, Спиро Ристовски, ја потенцира заложбата Министерството со кое раководи перманентно да ја подобрува положбата на лицата со инвалидност во Република Македонија. Како ресорен министер, тој изрази задоволство од прифаќањето на предлогот за ратификација на Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност и на Факултативниот протокол што вчера беше прифатен од матичната Комисија за труд и социјална политика, а кој на дневен ред на собраниска седница ќе се најде на 5.12.2011(понеделник).

„Прашањето на инвалидност е прашање на право, а не на проценка. Овој пристап се наоѓа и во суштината на Конвенцијата на ОН и во актуелната политика што ја креира Министерството за труд и социјална политика, а која во себе ја опфаќа социјалната заштита, социјалната вклученост и социјалните услуги наменети за лицата со инвалидност да го подобрат квалитетот на нивниот живот, бидејќи целта кон која треба да се стреми европска Македонија е ‚Македонија без бариери за лицата со инвалидност до 2020 година‘. Свесен сум дека ги немаат сите средства на располагање, но тоа е нашата задача да им овозможиме што е можно повеќе. Реализирањето на активностите оди чекор по чекор, се оди сегментирано“ – истакна Ристовски, додавајќи дека Владата има акциски план за изградба на пристапни рампи во сите јавни и државни институции.

Учениците од посебните училишта за децата со пречки во развојот „Партение Зографски“, „Стеван Сремац“ и „Димитар Влахов“ се претставија со низа музички, игроорни и драмски точки, сликовито пренесувајќи ја пораката дека иако се деца со различни оштетувања, тие се рамноправни и еднакви со другите и сакаат да се дружат со деца кои немаат проблем со видот, слухот или мобилноста предизвикана од телесни оштетувања.

Б. Јовановски

НОВИ ПРОИЗВОДИ

Бауерфајнд“ (Bauerfeind) е еден од водечките светски производители на медицински помагала, основан во 1929 година во Германија. Денес во склоп на „Бауерфајнд“ групацијата се опфатени шест компании со 2.200 вработени.

Бауерфајндовата линија на медицински производи им овозможува на лекарите и бизнис-партнерите добро осмислени терапевтски концепти на индивидуално покривање на сите делови на телото. Фабриците кои работат во составот на „Бауерфајнд“ се реномирани специјалисти од областа на флебологијата, ортопедијата, ортопедските чевли и протетика.

Како претпријатие дејствува како генерален и ексклузивен дистрибутер на повеќе светски познати фирми и овозможува континуирано снабдување со широк асортиман на рехабилитационо-терапевтски производи.

Во Македонија компанијата е присутна од 2002 година. Има потпишано договор со Фондот за здравствено осигурување со што се овозможува дистрибуција на квалитетни ортопедски помагала на корисници низ целата територија на Република Македонија. Покрај својата програма, „Бауерфајнд“ ДООЕЛ – Скопје е застапник и на следниве светски производители: ROHO, Sunrise Medical, APEX, ARKRAY, Nike, E.life, Silima и други.

На почетокот на ноември 2011 година „Бауерфајнд“ ДООЕЛ – Скопје го презентираше новиот каталог на ортози и бандажи, ROHO антидекубитална програма, рехабилитационски помагала, инконтинентна програма, потоа програма на други ортози, инвалидски колички:

И ВО „БАУЕРФАЈНД“

ПРИЕМ КАЈ ГРАДОНАЧАЛНИКОТ ПО ПОВОД ДЕНОТ НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ

стандардна, универзална, активна, електромоторна и детска количка за церебрална парализа, анатомски перници и душеци.

С. Прчева

По повод Меѓународниот ден на лицата со инвалидност, на 2.12.2011 година неколку членови од нашето здружение беа присутни на организираниот прием од страна на градоначалникот на Општина Струмица, господинот Зоран Заев, во просториите на општинската зграда. Господинот Зоран Заев ни посака топло добредојде, со желби за многу успеси во нашата работа и соработката со Општината, а пред сè ни посака многу здравје и лична среќа.

Градоначалникот најави дека наскоро ќе добиеме нови простории за канцеларија, во кругот на поранешната касарна, каде што е во план да бидат сместени сите здруженија на граѓани и невладини организации, со цел да имаме поголема меѓусебна соработка со невладиниот сектор и здруженијата. Исто така, градоначалникот најави дека Општината ќе ги субвенционира комуналните сметки на лицата со инвалидност. Голема радост кај присутните предизвика веста дека Општината ќе вработи и одреден број лица со инвалидност, а тоа значи самостојност и независност во општествениот живот на лицата со инвалидност, за кој со сите можни сили се бориме да успееме, да се стекнеме со независност.

На оваа средба беа поздравени активностите на Општина Струмица во насока за полесен пристап на инвалидизираните граѓани до органите на локалната власт. И од наша страна беше искажана голема благодарност до градоначалникот Зоран Заев и до неговите соработници за досегашната успешна соработка и поддршка на нашето здружение, со надеж дека истата ќе продолжи да се одвива и понатаму, но во нагорна линија.

На заминување, со Градоначалникот си посакавме сè најдобро, и наскоро да се видиме во новите канцелариски простории.

Мери Туцарева

ВЕСНА АЦЕВСКА СЕЛЕКТОР НА ЛИТЕРАТУРНИТЕ ТВОРБИ

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, изминатите седумнаесет години распишува конкурс за најдобра литературна творба. Конкурсот го објавува во весникот „Феникс 86“ а членовите кои учествуваат на конкурсот творбите ги праќаат под шифра. Потоа Сојузот формира комисија која прави селекција на најдобрите литературни творби кои ќе учествуваат и ќе се натпреваруваат на литературните средби на лицата со телесен инвалидитет.

Последниве неколку години улогата на селектор на пристигнатите литературни творби, многу успешно ја извршува Весна Ацевска-Стојчевска, голем пријател и соработник на „Мобилност Македонија“.

Весна Ацевска-Стојчевска е позната македонска поетеса, прозаистка и преведувачка. Авторка е на шест поетски книги, а избори од нејзината поезија се преведени и објавени на повеќе јазици. Родена е во Скопје 1952 година. Завршила Филолошки факултет во Скопје. Работела во многу хуманитарни организации, во Заводот за социјални дејности на РМ, потоа во „Република“, првиот дневен весник формиран во независна Македонија, а од 1992 година работи во Институтот за национална историја во Скопје како лектор.

Пишува поезија и проза, повремено есеи и критики, преведува од руски и од јужнословенски јазици. Член е на Друштвото на писатели на Македонија, на Македонскиот ПЕН-центар, на Друштвото на преведувачи на Република Македонија и на меѓународното друштво „Калеваласеура“ од Република Финска. Била член на редакцијата на „Стожер“, ревија на ДПМ. Во моментот е уредник на редакцијата „Книжевно житие“, ревија на ИК „Макавеј“ од Скопје.

Ги објавила следните поетски книги: „Подготовки за претстава“, „Карпа за скок“, „Котва за Ное“, „Нерод

во огледалото“, „Кула во зборот“ и „Столисник“, за која ја има добиено престижната награда „Браќа Миладиновци“ на Струшките вечери на поезијата за 2009 година.

Објавила три романи за млади: „Лавиринт“, „Рок видри“ и „Скалила во зеленилото“.

Го приредила изборот приказни од духовното наследство на Македонците, Албанците, Власите, Србите, Турците и Ромите во Македонија: „Педесет приказни од земјата Македонија“ на македонски и албански јазик.

За препевот на „Калевала“ е наградена со „Григор Прличев“ за 2000 година од Друштвото на преведувачи на РМ. Наградата „Григор Прличев“ ја има добиено и за 2009 година за препевот на Стара Еда.

Во нејзин превод се објавени поединечни книги, песни, раскази и есеи од разни руски и словенски автори, како и избор на руски бајки и избор од народното лирско и епско творештво на Албанците.

Во ноември 2011 година во индиското електронско списание за поезија на англиски јазик „Инченгин версис“ се објавени песни од македонската поетеса Весна Ацевска-Стојчевска.

С. Прчева

ИЗВЕСТУВАЊЕ ОДА АГЕНЦИЈАТА ЗА ДРЖАВНИ ПАТИШТА

Агенцијата за државни патишта со писмо се обрати до Националниот сојуз на лицата со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, во кое не информира дека пред Собранието на Република Македонија во тек е постапка за измени и дополнувања на член 66, став 3 од Законот за јавните патишта.

Со предложените измени се брише став 3, во член 66 од Законот за јавните патишта („Службен весник на Република Македонија“ бр. 84/08, 52/09 и 124/10) кој предвидуваше возилата ослободени од плаќање на патарина да поседуваат и налепница на ветробранското стакло за тековната календарска година, а со која се потврдува дека тие возила се ослободени од плаќање на патарина.

Заради тоа, сè до донесувањето на Законот за измени и дополнувања на Законот за јавните патишта и неговото влегување во сила, налепниците за ослободување од плаќање на патарина за 2011 година, ќе важат и за наредната 2012 година.

С. Прчева

ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ ДЕН НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ

Активностите на „Мобилност Битола“ деновиве (2 декември) беа посветени на подготовките за одбележување на Меѓународниот ден на лицата со инвалидност – 3 декември и Денот на лицата со телесна инвалидност на Македонија – 4 декември. Во таа насока делегација на „Мобилност Битола“ присуствуваше на донаторската изложба на „Мобилност Македонија“. Истата се одржа во просториите на Домот на Армијата во Скопје, под покровителство на Претседателот на Р. Македонија, господинот Ѓорѓе Иванов. На изложбата беа присутни повеќе од 200 посетители. Покрај Претседателот на Републиката, беше присутен и поголем дел од дипломатскиот кор во Р. Македонија, повеќе владини претставници и претставници на невладини сојузи и здруженија.

По воведниот збор на претседателот на „Мобилност Македонија“, господинот Бранимир Јовановски, изложбата ја прогласи за отворена проф. Зоран Јакимовски. Делата беа презентирани на присутните и со пригоден каталог на сите креатори на ликовните дела. Потоа, поголем дел од присутните купија од изложените дела, со што се оствари целта на самата донаторска изложба.

Другиот ден, односно на 3 декември во соорганизација со Заедницата на инвалидски организации, Центарот за социјални работи и специјалниот училиштен центар „Кочо Рацин“ од Битола и поддршка од „Лајонс клуб“ од Битола и Македонија беше реализирано заедничко претставување на активностите на лицата со инвалидност. Посебната пригода беше и свеченото отворање на реновираната спортска сала на Заедницата на инвалидски организации која се наоѓа во Центарот за

социјални работи во населбата Карпош. Таа е реновирана со помош на Општина Битола (финансиска поддршка) и делегација од Советот на Општина Битола, предводена од господинот Златко Милошевски.

Во присуство на пишани и електронски медиуми беа дадени интервјуа од Митко Фидановски, претседател на заедницата на инвалидски организации, прим. д-р Нико Јанков, претседател на „Мобилност Битола“, Златко Милошевски, координатор на советничката група на ВМРО-ДПМНЕ при Советот на Општина Битола, Виолета Гаџовска, директор на Центарот за социјални работи, претставници на „Лајонс клубот“ и други гости.

На оваа манифестација од страна на „Лајонс клубот“ беше донирана електромоторна количка на нашиот член Симона Јовева.

Целокупните активности беа придружувани и од децата со посебни потреби при центарот „Кочо Рацин“, други граѓани намерници, а „Лајонс клубот“ обезбеди сендвичи и пијалаци за сите присутни кои по наша проценка беа околу 200.

Треба да се напомене дека на оваа манифестација беа присутни и гости од соседна Р. Грција, поточно од Лерин. Се надеваме дека вакви и слични манифестации ќе се одржуваат и понатаму на заемно задоволство. Повеќе за овој настан можете да видите на веб-страницата на „Мобилност Битола“ – www.mobilnostbitola.org.mk и на интернет-страниците на телевизиите „Орбис“ и „Тера“ од Битола.

Прим. д-р Нико Јанков

БЕСПЛАТНИ ГОДИШНИ БИЛЕТИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“

На редовната седница на Советот на Град Скопје која се одржа на 23.12.2011 година беше донесена Програмата со којашто се определуваат видовите на повластено користење на јавниот градски превоз, категориите на инвалидизирани лица кои имаат право на повластено користење на јавниот градски превоз, како и условите и постапката за стекнување на тоа право. Веднаш потоа во печатените медиуми беше објавен јавен повик до сите заинтересирани граѓани, лица со оштетен вид, лица со оштетен слух, лица со телесно оштетување, лица со интелектуална попреченост, бубрежно болни лица, инвалиди на трудот, инвалидски пензионери и воени инвалиди да го остварат правото на повластено користење на јавниот градски превоз. Ова право лицата со инвалидност можат да го остварат преку здруженијата во кои членуваат, организирани на подрачјето на градот Скопје.

Според Програмата, предвидени се три вида повластено користење на јавниот градски превоз: бесплатна годишна легитимација, бесплатна годишна легитимација со придружник и годишна легитимација со партиципација.

Според категоријата инвалидни лица, право на бесплатна годишна легитимација имаат членовите на „Мобилност Скопје“ кои се заболени од дистрофија и сродни мускулни и невромускулни болести, мултипла склероза, мијастенија гравис, церебрална парализа, детска парализа, со ампутирани екстремитети и одземеност на една страна на телото со телесно оштетување од најмалку 60%.

Бесплатна годишна легитимација со придружник можат да користат инвалидни лица на кои во наодот и мислењето издаден од надлежен орган е содржана констатацијата дека им е неопходна придружба или помош од друго лице.

Во постапката за стекнување на правото на повластено користење на јавниот градски превоз заинтересираното инвалидно лице до здружението освен барањето мора да приложи и соодветна документација, и тоа:

- наод и мислење за видот и степенот на попреченоста издаден од надлежен орган;
- документ со кој се потврдува статусот: ученичка книшка или индекс, потврда за работен однос, односно потврда од Агенцијата за вработување дека е невработен или чек од пензија;
- фотокопија од лична карта, и
- една фотографија.

Здружението врз основа на барањето и приложената

документација оценува дали барателот ги исполнува условите за добивање на право на повластено користење на јавниот градски превоз. За барателите за кои ќе оцени дека ги исполните условите, здружението составува конечен список кој го доставува до Градот Скопје и до Јавното сообраќајно претпријатие „Скопје“, најдоцна до 17.1.2012 година. Стручната служба во Градот Скопје најдоцна до 1.2.2012 година ќе го извести здружението за одобрените бесплатни годишни легитимации.

С. Прчева

ИНТЕРВЈУ НА ТВ „ОРБИС“

На 21.12.2011 година, во просториите на Одделението за ортопедија во Клиничката болница во Битола, беше дадено едночасовно интервју од членовите на УО на „Мобилност Битола“: прим. д-р Нико Јанков, претседател, Фанче Горгиевска, член и Митко Фидановски, секретар. Истото беше богато илустрирано со слики и снимки од поранешните активности на Здружението.

За време на снимањето исцрпно беше претставено нашето Здружение, Сојузот и реалното место кое го зазема во активностите на лицата со инвалидност. Се нотираа сите организациски, статутарни и програмски цели, нивото на остварување и етаблираноста во системот. Планираните активности и формулираните прашања беа добро одбрани од водителката, нашите одговори беа јасни, конкретни и разбирливи за гледачите.

Поранешните содржини со кои располагаше ТВ „Орбис“ со сета достапност и грижливо одбирање во вистински момент ги долови сите моменти на актуелност. Особено беше обратено внимание на следните чекори кои ќе ги преземаат инвалидските организации на национално ниво со апострофирање дека за сите активности се договара во Заедницата на инвалидските организации и Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност. Самото интервју беше лоцирано во ударен термин во рубриката „Медикус“. Сите информации и интегралните снимки можат да се видат на веб-страницата на „Мобилност Битола“ и ТВ „Орбис“.

Прим. д-р *Нико Јанков*

ЕДНОДНЕВЕН ИЗЛЕТ НА „МОБИЛНОСТ ОХРИД“ ПРЕКУ ГАЛИЧИЦА

Во организација на Управниот одбор од Здружение-то на лицата со телесен инвалидитет на Охрид и Дебарца „Мобилност Охрид“, а во рамките на планираните програмски активности се организира еднодневен излет од Охрид преку националниот парк „Галичица“ и Ресен со посета на манастирот „Пресвета Богородица“ во Јанкоец.

На излетот присуствуваа и учествуваа членовите: Јадранка Блажеска, Александар Котески, Момирка Котеска, Куртиш Демироски, Мартина Богоеска, Мајка од Мартина, Владо Видиќески, Коца Видиќеска, Наумка Крстаноска, Гркина Кушелеска, Радмила Стојаноска, Зоран Денесоски, Фатиме Бизат, Шиќирије Казим, Екрем Азисоски, Весела Баческа, Дејан Танески, Снежана Танеска, Ваит Муса, Аџерка Зелелоска, Драган Суклоски, Дарко Голабоски, Милован Србиноски и Венко Голабоски со придружничката Фиданка Голабоска.

На 18.9.2011 година со тргнување во 10.15 часот од паркингот пред просториите на „Мобилност Охрид“, со минибус од „Пупе Компани“ управуван од возачот Драган, тргнавме кон националниот парк „Галичица“.

Патувајќи покрај прекрасниот источен брег од Охридското Езеро, богат со преубави плажи, поминавме низ крајезерските населби Лагадин, Пештани и Трпејца. Само неколку километри пред селото Љубаништа и манастирот „Свети Наум“, возачот заврте лево. Низ серпентините започнавме со искачување по националниот парк „Галичица“ и совладување на планината Галичица. Совладувајќи десетина остри серпентини а на половина

пат кон врвот, застанавме кај одморалиштето „Корита“. И навистина се одморивме на наткривените дрвени клупи а многумина прошетаа, се фотографираа, закрепнаа. Сите се освеживме од природниот извор со преубава вода вдишувајќи чист, незагаден планински воздух. Одморот го завршивме со заедничка спомен-фотографија. Продолжувајќи кон врвот совладавме уште неколку серпентини и застанавме кај одморалиштето над селото Трпејца. Оттука има прекрасен поглед на целото Охридско Езеро, особено на неговото источно крајбрежје, селото Трпејца и манастирот „Свети Наум“. Чистиот воздух и преубавиот поглед кон езерската шир, пак, беа причини за кусиот одмор и заедничкото фотографирање. Продолживме преку превојот на Галичица, па започнавме да се спуштаме кон Преспа од каде што има преубав поглед на Преспанското Езеро, особено на неговото западно крајбрежје. Кога се спуштивме и стигнавме до крајбрежјето на езерото и до главниот пат, свртевме лево. Така, покрај Преспанското Езеро, преку Отешево, Царев Двор и Ресен, стигнавме во Јанкоец. Тука се задржавме во манастирот „Пресвета Богородица“. Во кругот од манастирот уште еднаш се одморивме и закрепнавме. Верниците влегоа внатре, се помолија и запалија свеќи. Низ кусиот разговор со Параскева, монахињата во манастирот, дознавме доста податоци. Пријатната монахиња Параскева сите не послужи со домашни производи: колачи, грозје и сок за освежување. И овде не изостанаа поединечните фотографирања, како и заедничката спомен-фотографија зад манастирските порти. Во непосредна близина на манастирот „Пресвета Богородица“ се наоѓа пристапен и за инвалиди адаптибилен ресторан, кој го посетивме. Излетот го завршивме и заокруживме со заеднички ручек и веселби во ресторанот „Манастир“ во Јанкоец.

По заедничкиот ручек продолживме со забава на членовите од „Мобилност Охрид“. Од Јанкоец си заминавме во 18.00 часот, а излетот го завршивме во 19.00 часот.

Венко Голабоски

ВО ДОМОТ НА АРМ ОДРЖАНА ДОНАТОРСКА ИЗЛОЖБА НА УМЕТНИЧКИ ДЕЛА

На 2.12.2011 година во галеријата на Домот на АРМ во Скопје, со поддршка и присуство на Претседателот на Република Македонија, Горге Иванов, се одржа донаторска изложба на уметничките дела насликани од академски уметници и талентирани лица со телесен инвалидитет за време на првата и втората меѓународна сликарска колонија на „Мобилност Македонија“, одржани во Охрид 2010 и 2011 година. На изложбата присуствуваа и амбасадорите на Франција и Италија, потоа претставници на дипломатските претставништва на Бугарија и Германија, бизнисмени и членови на нашите општински и меѓуопштински здруженија.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ во својот поздравен говор истакна:

„Имам особена чест и задоволство, во предвечерието на одбележувањето на 3 декември – Меѓународниот

ти, туку капејќи постојано. Човекот станува мудар, не читајќи двапати, туку читајќи постојано“ – рекол Џордано Бруно.

Јас искрено се надевам дека ова наша активност ќе трае не двапати, туку постојано и дека ќе стане традиција и аманет за идните генерации кои доаѓаат по нас.

„Уметноста ни овозможува да го видиме светот со очите на уметникот“ – рекол Артур Шопенхауер.

Сликарството претставува уметнички израз на идеи и емоции на дводимензионален простор или површина. Перцепцијата на просторот, предметите, светлото, ритмот и движењето во дводимензионалниот простор доаѓа од различните комбинации од тие елементи водени од имагинацијата и вештата рака на сликарот-уметник.

„Сликата е секогаш доживување. Кога ќе започнам работа на бело платно, никогаш не знам како

ден на лицата со инвалидност, во името на Националниот сојуз на лицата со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, да говорам за сликарската уметност преточена преку уметничките дела на учесниците на првата и втората меѓународна сликарска колонија во организација на „Мобилност Македонија“ одржани во Охрид 2010 и 2011 година, за поставката на уметнички дела изработени од:

- академски сликари, и
- наши талентирани членови, лица со телесен инвалидитет.

„Капката го длаби каменот, не капнувајќи двапа-

тоа ќе се заврши. Тоа е ризик кој мора да се преземе. Никогаш не ја замислувам сликата пред да почнам да ја сликам. Тоа е творечка халуцинација. Сетилата разобличуваат, а духот обликува. Усовршувајте го духот. Извесно е само она што го создал духот“ – рекол Жорж Брак.

Сликарската уметност го ангажира лицето со телесен инвалидитет целосно и ја менува неговата емоционална состојба, додека твори заборава на својата инвалидност, се појавува чувство на самостојност, самодоверба и истрајност. Тоа е мошне важно особено во процесот на рехабилитацијата која многу често е врзана

со големи психички напори кои лицето со телесен инвалидитет не може бргу и одеднаш да ги совлада. Преку уметничкиот израз лицата со телесен инвалидитет стекнуваат доверба во своите можности, доаѓа до сознание дека не е доволно да се има рака или нога, туку и волја да се постигне нешто. Во рамките на активностите за изедначување на можностите на лицата со телесен инвалидитет во Република Македонија, „Мобилност Македонија“ во својата Програма поддржува активности на своите членови со кои се стимулира нивната креативност на полето на литературата, музиката и сликарската уметност. Што се однесува до сликарската умет-

ност, идејата се роди во холот на ДХО „Даре Цамбаз“ во Скопје 2006 година за време на одбележување на јубилејот, 20 години од формирањето и успешното работење на Сојузот кога, меѓу другите активности, беше поставена и изложба на дела изработени од лица со телесен инвалидитет во разни техники. Идејата набргу евулуираше во акција за организирање на сликарска колонија,

и тоа меѓународна, на која заедно ќе творат академски сликари и талентирани лица со телесен инвалидитет од Македонија и Србија. Горди сме што во изминатите две години се одржаа две меѓународни сликарски колонии во апартманите на „Мобилност Македонија“ ▶

► во Охрид, и што денес, кога одбележуваме јубилеј од 25 години успешно работење на Сојузот, присуствуваме на донаторска изложба поддржана од Претседателот на Република Македонија, д-р Горге Иванов, која има цел уметничките дела да ги красат ѕидовите на оние што во нив ќе препознаат убавина испреплетена од асоцијациите и чувствата обликувани низ знаењето на авторите и избраните средства.

Исклучително е важно да се потенцира дека финансиските средства приберени од продадените уметнички дела ќе бидат употребени за натамошно зголемување на обемот и квалитетот на сликарската колонија во смисла, покрај академските сликари, да бидат вклучени поголем број лица со телесен инвалидитет од државите од регионот, како и за постојаните активности за остварување и подобрување на правата на лицата со телесен инвалидитет во Македонија.

„Постојат сликари кои сонцето го претвораат во жолта дамка, но постојат и такви кои, благодарение на својата уметност и ум, жолтата дамка ја претвораат во сонце“ – рекол Пабло Пикасо.

Денес, можеби сме сведоци на создавање нов уметнички гениј, можеби еден ден светот во изразот на денес присутните уметници ќе препознае исклучителен коефициент на креативност меѓутоа, денес сигурно сме сведоци на искрено пријателство и соживот меѓу академските сликари и талентираните лица со телесен инвалидитет во седумдневното заедничко творење за време на одржување на ликовната колонија, но и продолжено пријателство, дружење и размена на искуства кои остануваат за цел живот.

„Уметноста е љубоморна. Таа сака човекот сосема да и припаѓа“ – рекол Микеланџело.

Јас искрено се надевам дека денес и вие накусо ќе им припаднете на изложените дела и дека во некое од нив ќе препознаете своја инспирација и желба да ги красат ѕидовите на вашиот дом или работен простор“.

Изложбата ја отвори редовниот проф. м-р Зоран Јакимовски истакнувајќи:

„Ликовните средби и изложби на „Мобилност Македонија“, кои зад себе веќе бележат кратка историја, ги собираат учесниците на групните изложби и даваат уште една потврда за универзалноста на јазикот на уметноста. Тие се среќаваат на едно место со цел меѓусебно да разменат размислувања, впечатоци, искуства, а пред сè енергија и љубов.“

Израувајќи се преку еден оригинален приод кој, да не забораваме, доаѓа „однатре“, тие создаваат нова креација, која не е реплика на друго дело туку нивно оригинално видување. Зависно од медиумот, боите следат одреден ритам и создаваат хармонија, градејќи нови видувања на светот околу нас.

Нивната уметност по сопствената природа е неза-

висна на свој начин, што се смета за доблест. Со самото тоа што таа „доаѓа однатре“ и малку има заедничко со пазарот, станува независна, што исто така се смета за доблест. Тоа „однатре“ неминовно води кон различен стилски израз, најчесто чист и оригинален, зачуван од културата на меинстримот.

Оваа мала ликовна манифестација која гради историја зад себе, ги претвора стравот и заканата во љубопитност и фасцинација и создава интеракција со современиот љубител на уметноста со сопствена неподмитлива перспектива. Нивните дела не се социјални симптоми, туку дела со сопствена оригиналност.

Моја искрена желба е оваа мала манифестација да прерасне во галерија со збирка на независни дела како резултат на нивната ослободеност од класификации и категоризации. Емоциите се универзални и носат до заемно разбирање. Таков заемен процес на размена на доживувања (независен уметник – современ гледач), доведува до интеракција која ја намалува социјалната дистанција. Вниманието е свртено кон индивидуалноста на уметникот-учесник на оваа манифестација со што се брише секаква категоризација.

Креативниот процес во уметничкото творење прави овие креативни луѓе подобро и понепосредно да се изразуваат, со цел да ни го доближат и да го поделат со нас светот виден низ нивната призма.

Се повеќе учесници и се повеќе дела и градење збирка која ќе создаде галерија единствена по својата содржина, збирка на искреност, доблест, храброст и пред сè, љубов и енергија, им посакувам на учесниците на групните изложби на уметнички дела на членовите на „Мобилност Македонија“.

Посебно место заслужува заложбата на „Мобилност Македонија“ да организира изложба на сликарски дела на највисоко ниво, како напорите да се отпечати рекламен материјал и квалитетни каталози, со цел поуспешно да се продадат сликите и прибраните средства да се искористат за следната сликарска колонија во април 2012 година. Цените беа мошне достапни, двесте евра во денарска противвредност со можност донаторите да даруваат и поголема сума за откупената слика/и, меѓутоа, ефектот од продажбата изостана, бидејќи беа купени само четири дела, и тоа од страна на: Претседателот на Република Македонија, амбасадорот на Франција и две слики од Центарот за ортотика и прототика „Славеј“ – Скопје.

Како и да е, донаторската изложба ќе ја запомине како уште една исклучително успешна активност од многуте активности кои „Мобилност Македонија“ ги презема за да ја анимира јавноста и институциите на државата за правата, потребите и умешноста на лицата со телесен инвалидитет во Република Македонија.

Б. Јовановски

ПРЕДНОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА НА ЧЛЕНОВИТЕ ОД „МОБИЛНОСТ ОХРИД“

По иницијатива на Управниот одбор од Здружението на лицата со телесен инвалидитет од Охрид и Дебарца „Мобилност Охрид“, а во рамките на планираните програмски активности, по повод успешно завршената 2011 година се организираше предновогодишна прослава на заинтересираните членови, соработници и симпатизери од „Мобилност Охрид“.

Предвечерието, на 29.12.2011 година, со почеток во 17.00 часот, во просториите од „Мобилност Охрид“ во присуство на значителен број членови, традиционално по четврти пат, се испраќаше старата година. Со богата трпеза, жива музика, песни, игри и забава, членовите си упатуваа пораки и желби со надеж дека во наредна-

та 2012 година ќе се подобри здравствениот, личниот и општествениот статус на телесните инвалиди.

Покрај редовните и вонредните членови од „Мобилност Охрид“ со своето присуство средбата ја удостоија претседателот на Советот при Општина Охрид, господин Душко Јаковчески и советникот Љупчо Настоски. Присуствуваа и други соработници и симпатизери на „Мобилност Охрид“.

Покрај претседателот на „Мобилност Охрид“, Венко Голабоски, присутните ги поздравиле и првиот советник во Општината Охрид, господин Душко Јаковчески, посакувајќи им добро здравје, љубов, среќа и исполнување на сите желби во новата 2012 година. Во таа пригода претседателот на Советот, на присутните, им ветил уште поуспешна соработка со органите на Општината Охрид.

Со донација од разни прехранбени артикли и пијалаци помогнаа повеќе редовни, вонредни и почесни

членови на „Мобилност Охрид“. За организацијата и текот на прославата ја истакнавме улогата на Снежана Танеска, Момирка Котеска, Фиданка Голабоска и други, како и на Управниот одбор на „Мобилност Охрид“ на чело со претседателот Венко Голабоски.

Се славеше, пееше и играше до доцните вечерни часови со честитање и надеж дека идната година ќе биде уште поорганизирана. Во тој поглед, ќе нижиме уште поголеми успеси како во рамките на Здружението и Националниот сојуз, исто така и во соработка со раководните структури од општините Дебарца и Охрид.

Венко Голабоски

ПРЕДНОВОГОДИШЕН ПРЕЧЕК НА ДЕДО МРАЗ ЗА НАЈМЛАДИТЕ ЧЛЕНОВИ НА „МОБИЛНОСТ ТЕТОВО И ГОСТИВАР“

На 17-ти декември 2011 година, од 12.00 до 14.00 часот, во ресторанот „Принц“ во Тетово, „Мобилност Тетово и Гостивар“ организираше предновогодишна забава и дружење за најмладите членови. Имено, на околу триесет деца, лица со телесен инвалидитет им беа доделени пакетчиња и подароци од вработените во Прокредит банка во филијалата во Тетово, Унијата на жени на ВМРО-ДПМНЕ, млекарница „Здравје Радово“ и од пратеникот на СДСМ од Тетово, г. Стојко Пауноски, кој ги донираше сендвичите и соковите во ресторанот. Овие подароци на децата им ги поделија актерите од театарското студио „Менада“ и тоа со интересна детска театарска интерпретација, покрај елката која, исто така, беше донација од Унијата на жени на ВМРО-ДПМНЕ. Целата забава помина во најубав ред и со големи и позитивни впечатоци за најмладите членови.

„ЛАКОМАТА МЕЦА И ДЕДО МРАЗ“

Здружението на лица со телесен инвалидитет на Скопје „Мобилност Скопје“ традиционално и оваа година организираше новогодишна прослава за своите најмлади членови. На 24.12.2011 година во Театарот за деца и младинци најмладите членовите на „Мобилност Скопје“ на возраст од пет до 13 години ја гледаа театарската претстава „Лакомата меца и Дедо Мраз“. Присутни беа околу 45 деца со родителите и со своите помали и постари браќа и сестри. Веселата претстава за лакомата меца им го задржа вниманието во текот на сите 45 минути колку што траеше претставата. Актерите во текот на претставата ги вклучуваа и децата на сцена и цело време комуницираа со нив пеејќи заедно со високо подигнати раце. Во претставата беше вклучен и неизбежниот Дедо Мраз, кој по завршувањето на претставата остана да се забавува со дечињата делејќи им новогодишни подароци и сликајќи се со нив.

Претседателот на „Мобилност Скопје“, Дејан Ѓорѓиевски, во своето обраќање пред присутните истакна дека оваа новогодишната прослава не ќе можеше да ја организира толку успешно доколку не беше помошта од сора-

ботниците, пријателите и помагателите на Здружението на кои им се заблагодари доделувајќи им благодарници.

Благодарница беше доделена на градоначалникот на Градот Скопје, Коце Трајановски, кој беше присутен на театарската претстава. Тој во своето обраќање пред присутните ја истакна долгогодишната соработка на Градот Скопје со „Мобилност Скопје“ и им ги честита новогодишните празници на присутните деца. Од страна на Градот Скопје беа обезбедени новогодишни пакетчиња.

Благодарница од „Мобилност Скопје“ доби и Театарот за деца и младинци. Благодарницата ја прими директорот, Драган Довлев, кој вети дека и понатаму ќе има бесплатни театарски претстви за најмладите членовите на „Мобилност Скопје“.

Благодарница беше доделена и на Црвениот крст од општината Центар, чии младинци-волонтери цело време беа ангажирани околу децата, им помагаа на родителите, на Дедо Мраз, ги сликаа децата и им ги делеа новогодишните пакетчиња. Секретарот на Црвениот крст на општината Центар, Валентина Колевска, се заблагодари за благодарницата на „Мобилност Скопје“, но исто така упати голема благодарност до компанијата „Бимилк“ од Битола која ги донираше новогодишните пакетчиња. Волонтерите на Црвениот крст на секое дете му подарија по еден рачно изработен цвет во оригами-техника.

На крајот благодарница доби и фабриката за чоколади и бонбони „Европа“ од Скопје за донираните новогодишни пакетчиња.

С. Прчева

ОД АКТИВНОСТИТЕ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НОВОГОДИШНА СРЕДБА НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“

Традиционалната новогодишна средба во организација на Здружението на лица со телесен инвалидитет на Скопје „Мобилност Скопје“ и оваа година се одржа на 24.12.2011 година, во прекрасниот амбиент на ресторанот „Бисера“ во населбата Аеродром, кој е со најдаптирани услови за лицата со телесен инвалидитет. На новогодишната средба присуствуваа гости од сите општински и меѓуопштински здруженија низ Македонија, како и гости соработници и пријатели. На нашата забава присуствуваа околу 300 лица.

Одличната атмосфера и прекрасната музика на групата „До-ре-ми“ со прекрасната пејачка ги забавуваа присутните а некои од нив и запеаја. Атмосферата беше дополнета со атрактивните танчерки, кои беа пријатно изненадување за сите присутни. Ова пријатно изненадување беше новогодишен подарок – изненадување од нашиот долгогодишен и многу почитуван член на

нашето Здружение, г. **Рашо Талунџиќ**.

На оваа манифестација на присутните членови им се обрати претседателот на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“, г. Бранимир Јовановски, како и претседателот на „Мобилност Скопје“, г. Дејан Ѓорѓиевски, кој во своето обраќање ги поздрави присутните и се осврна на 25-годишнината од постоењето на Здружението.

По традиција и годинава во рамките на новогодишната средба се прогласи спортист на годината за 2011

година. Признанието најдобар спортист и оваа година, како и изминатите три години, следствено и припадна на нашата членка, **Олга Ристовска**, која на Републичките спортски игри освои златен медал во пинг-понг и сребрен медал во стрелаштво. Покрај најдобар спортист за прв пат оваа година за своите успеси, кои се наедно и успеси на нашето Здружение, доделени беа признања за уште тројца наши најдобри спортисти, добија дипломи за второ и трето место, па така диплома за второ место доби Трајче Стојановски кој на Републичките спортски игри 2011 година го освои златниот медал во пинг-понг. Признание за трето место доби Ристо Фотевски за освоениот сребрен медал во пинг-понг и освоениот сребрен медал во шах на државното првенство и на Републичките спортски игри 2011, во организација на „Мобилност Македонија“. Третото место го делеше со Марјан Зафировски кој го освои сребрениот медал во атлетика и бронзениот медал во пинг-понг. Признанијата и пригодните подароци ги доделуваше генералниот секретар на националната Федерација за спорт и рекреација на инвалиди на Македонија – ФСРИМ МПК, г. Драган Дојчиноски.

Сите членови на „Мобилност Скопје“ кои присуствуваа на новогодишната средба добија честитки и календарчиња од Здружението, кои беа донација од „Југореклам дизајн“, кои се наши ценети соработници.

Прекрасната забава и одличното расположение меѓу присутните членови и задоволството беше очигледно, дружењето не изостана, како и искрените желби за подобра и поуспешна 2012 година на сите. Еве дел од одличната атмосфера низ неколку фотографии.

СРЕКНА НОВА 2012 ГОДИНА!

Елена Ѓурчиноска

НОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА ВО ШТИП

Здружението на лица со телесен инвалидитет на Штип „Мобилност Штип“, на 18.12.2011 година организираше новогодишна прослава за своите членови на која присуствуваа освен нашите членови и нашите драги гости од Скопје, и тоа претседателот и генералниот секретар на „Мобилност Македонија“ и претставници

од „Мобилност Скопје“.

Ресторанот „Ваго“ беше прекрасно уреден и украсен со безброј лампиони, светилки и други новогодишни украси, а естрадната пејачка Јулија и, секако, една од најдобрите музички групи од Штип „Коктел бенд“ беа доволни за доброто расположение и веселба кај присутните.

Прославата беше збогатена и со лотарија од убави подароци донирани од многу наши сограѓани – бизнисмени, инаку, големи поддржувачи на сите наши активности со што ни потпомогнаа во реализацијата на оваа манифестација.

Традиционално и оваа година за најмладите имаше новогодишни пакетчиња кои беа, секако, најсреќни.

А јас на сите телесни инвалиди им посакувам тагата и болката да им бидат минато, здравјето, среќата, радоста нека им бидат нивни сопатници во натамошниот живот, имајте успех како на личен така и на деловен план. **СРЕЌНА НОВА 2012 ГОДИНА!**

Елица Триковска

ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА НОВА ГОДИНА

На 27.12.2011 година членовите на „Мобилност Битола“ со присуство на членови од Ресен и Демир Хисар ја одбележаа новогодишната прослава. И овој пат истата се одржа во просториите на нашите проверени пријатели и поддржувачи „Фонтана Бе-Ни“. Присутни беа повеќе од 70 членови на Здружението, меѓу кои и други гости. Во ведра и весела атмосфера за која се погрижија членови на КУД „Феникс“, особено Соте и Диме во придружба на прилепчаните Стевче и Влатко, имавме моменти кои ќе останат како спомен на нашите дружења.

Со одлука на Управниот одбор на „Мобилност Битола“ веќе две-три години одбележувањето на вакви манифестации е со самофинансирање, а Здружението покрива други трошоци. Ваквата заложба се покажа како исправна бидејќи бројката на заинтересирани од година на година се зголемува. Тоа значи дека не е сè во

паричните средства, туку во менталитетот на луѓето. На овој начин на дружење се покажува дека сите предизвици кои доаѓаат во нашето опстојување полесно ќе ги пребориме.

Како и изминатите години, во почетокот на годината, односно на 10.1.2012, во истите простории беше одржана прослава на таканаречената Стара нова година или народски – Василица. И овај пат беа присутни повеќе од триесет членови кои со песни и игри ја испратија старата година. Се надеваме дека ентузијазмот и доброто расположение ќе ни помогнат во идните предизвици кои ги носи времето.

Прим. д-р Нико Јанков

ХУМАНОСТ НА ДЕЛО

Во Програмата за работа на Црвениот крст во ноември се спроведуваат низа активности, со цел да им се помогне на сиромашните, бедните и гладните.

Во текот на ноември 2011 година младите волонтери на Црвениот крст од општина Центар се ангажираа и во многубројни акции собраа парични средства за набавка на најнеопходни прехранбени производи. Од набавените производи подготвија десет пакети, кои одлучија да ги поделат на нивни врсници на кои им се најпотребни.

Во соработка со Здружението на лица со телесен инвалидитет на Скопје „Мобилност Скопје“ посетија десет сиромашни семејства со млади деца на кои им ги донираа пакетите со храна.

При посетата на семејствата, волонтерите се интересираа на кој начин би можеле повторно да помогнат и што им е најпотребно на помладите членови во наредниот период. Така меѓу нив се воспоставија пријателски

односи и искрени врски. Дознаа дека компјутерот на младата Ајтен е расипан, кај други дека електричниот шпорет не е во функција и така натаму.

Не е првпат младите волонтери од Црвениот крст на ваков и сличен начин да ги помагаат своите посиромашни врсници. Се надеваме дека и сега ќе го одржат ветоното и ќе успеат да ги израдуваат своите нови другари.

С. Прчева

ДЕДО МРАЗ ДОЈДЕ И КАЈ НАС

По повод новогодишните празници ЗЛТИ „Мобилност Струмица“ за своите најмали членови приреди едно мало изненадување. Во канцеларијата на „Мобилност Струмица“ најмалите членови ги посети Дедо Мраз и им подари пакетчиња. Дечињата беа неизмерно среќни и возбудени кога од прозорецот видоа дека пристигнува Дедо Мраз со полна вреќа пакетчиња. Децата се сликаа со Дедо Мраз и му ги кажаа своите желби за следната година, а му испеаја и по некоја песничка. Дедо Мраз го испративме со желба следната година пак да ни дојде и да ни донесе подароци и повеќе среќа и нашето најпосакувано здравје.

Мери Туцарева

НАГРАДНА ИГРА

Наградното прашање од минатиот број на весникот гласеше:

Колку години постоење и работа одбележува Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ на 4.12.2011 година?

Точниот одговор на ова наградно прашање гласи: **25 години.**

Иако поставеното прашање беше многу лесно, на адресата на „Мобилност Македонија“ пристигнаа само 30 писма со точен одговор, од кои три се пратени од Велес, 16 од Скопје, едно од Штип, две Радовиш и осум писма од Кавадарци. Тоа, всушност, ја потврдува досегашната практика дека членовите од споменатите градови се редовни читатели на весникот „Феникс 86“ и истовремено се најзаинтересирани за учество во наградната игра, и со право тие досега се најчестите корисници на наградата – викенд за две лица во хотел „Цар Самуил“ во Банско, Струмица, со платени трошоци за превоз во висина на автобуска карта.

На седницата на Уредувачкиот одбор на весникот „Феникс 86“ одржана на 17.1.2012, среќниот добитник го извлече Митко Фидановски, еден од уредниците на весникот.

Најмногу среќа и точен одговор имаше

Драгица Димова од Радовиш

Донатори на оваа награда се сопствениците на хотелот „Цар Самуил“ во Банско, Струмица. Сите информации поврзани со реализацијата на наградата добитникот ќе ги добие од генералниот секретар на „Мобилност Македонија“ на телефонскиот број 3211-280.

Наградното прашање за овој број на весникот гласи:

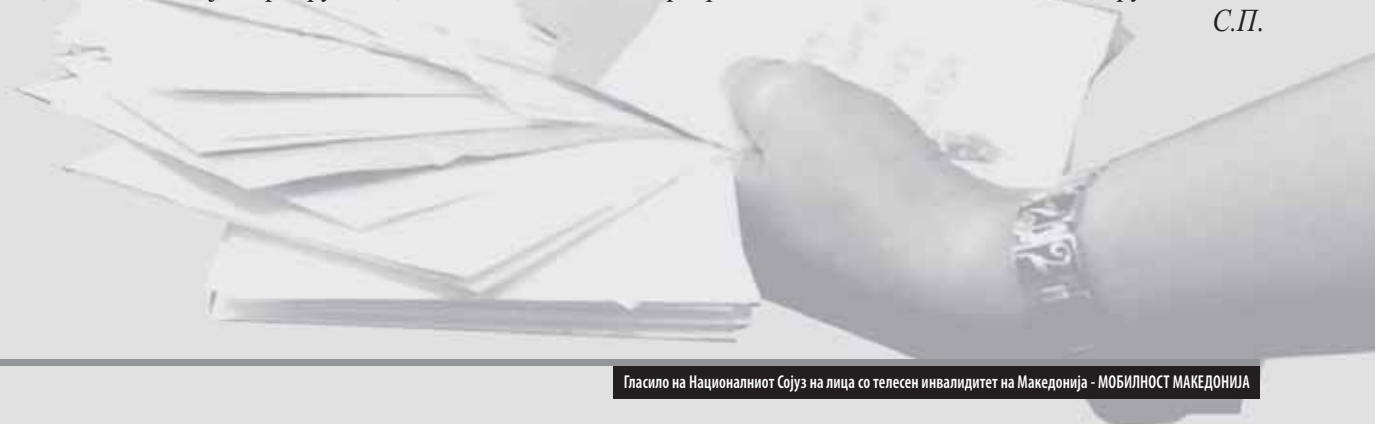
На кој датум Собранието на Република Македонија го усвои Законот за ратификација на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност и на Факултативниот протокол на Конвенцијата?

Сметаме дека и одговорот на ова прашање не е тежок, но малку ќе Ви помогнеме со тоа што ќе Ви кажеме дека треба само да го читате весникот „Феникс 86“ и ќе го дознаете одговорот. Вашите одговори на прашањето праќајте ги во затворен коверт на адресата на „Мобилност Македонија“ на ул. 11 Октомври бр. 42-а – Скопје, со назнака за наградната игра, најдоцна до 15 април 2012 година.

Право на учество имаат само редовните членови на „Мобилност Македонија“. Наградата е непренослива, односно може да ја користи само оној што ја освоил.

Почитувани читатели, Вие кои го знаете одговорот на наградното прашање и кои сте оптимисти, па верувајте во својата среќа, земете учество во наградната игра. Со тоа ништо не можете да загубите, а можете да добиете можност, заедно со својот придружник, да си поминете еден прекрасен викенд во Бања Банско во Струмица.

С.П.

ЖЕНАТА СО ИНВАЛИДИТЕТ

Општествените стереотипи и предрасуди постојат во сите култури, без оглед на тоа во кој дел од светот припаѓаат, само што некаде се повеќе а некаде помалку изразени. Робуваме на предрасудите, не знаејќи дека со тоа една група луѓе остануваат без основните човекови права.

Додека, од една страна, постојат пишани правила, по кои сите сме рамноправни и еднакви, од друга страна, ни наметнуваат напишани норми на однесување, кои се исклучителни за една или повеќе групи на граѓани. Тоа се норми кои се учат од најмлада возраст и кои се пренесуваат од колена на колена. Така, родителите на женски деца, од најмала возраст ги учат да бидат стрпливи, послушни и грижливи за да ги подготват за улогата на добра сопруга, мајка и домаќинка, а изразувањето на индивидуалноста и личните барања да им бидат потиснати во втор план. Машките деца, исто така, на сличен начин се подготвуваат за својата идна улога „глава на семејството“, и така со генерации се создавало општеството во кое секој си има свое место. Генерално гледано, машкото е тука за да обезбеди сигурност во семејството, а жената да ги задоволува неговите барања и потреби и да се грижи за децата. Правилата се поставени, во најголем дел во корист на посилниот пол, поради што е потребно само сите да се придржуваат до нив до крај, онака како што се научени од нивните родители.

Кога се во прашање жените со инвалидитет, општествена улога немаат, бидејќи според стереотипното мислење, жената со инвалидитет поради нејзиниот инвалидитет не може да биде добра сопруга, мајка, некој кој ќе се грижи за другите или сексуално привлечна, поради што е ставена во положба да како жена воопшто и не постои. Колку е потешок степенот на инвалидитет кај жената, толку се потешки и можностите да се вклопи во општествените норми и стандарди. Сето тоа, доведува до тоа на жените со инвалидитет да им се скратат многу права, а особено правата во областа на здравствената заштита. Непристапни здравствени установи, несоодветниот пристап на медицинските лица и неприспособните медицински апарати за жените со инвалидитет, како и недостатокот на информации се основните причини за лошата здравствена заштита.

Во овој контекст ќе ја споменам и посебната бариера за жената со инвалидитет а која се однесува на гинеколошките амбуланти и непристапните гинеколошки столови. Во нашите медиуми секојдневно гледаме реклами за превенција и спречување на болести и се препорачуваат редовни прегледи на жените кај гинеколог, за да се спречи појавата на болеста, рано откривање на хронични и малигни заболувања и навремено и соодветно лекување.

Во повеќето гинеколошки амбуланти на нашите простори не постои хидрауличен гинеколошки стол на кој жените со инвалидитет би правеле редовни превентивни гинеколошки прегледи, но тоа не значи дека не треба да се разбуди свеста кај жената со инвалидитет за значењето на превентивниот преглед за зачувување на здравјето и рано откривање на најраспространетите болести кај жените, како што е рак на грлото на матката и рак на дојките.

Конвенцијата ја содржи потребата за особено внимание кон жените со инвалидитет преку принципите за еднаквост помеѓу мажите и жените, па со нејзината ратификација, да очекуваме и дека во најблиска иднина ќе се разбуди свеста и кај надлежните институции да ја препознаат важноста од еднаква достапност на примарната здравствена заштита и кај жената со инвалидитет, со тоа што во поголем број гинеколошки амбуланти ќе се набават хидраулични гинеколошки столови и со тоа на жената со инвалидитет ќе и се овозможи да избере свој доктор-гинеколог и ќе врши редовни гинеколошки прегледи, заедно со жената без инвалидитет, а со тоа ќе се оствари и рамоправноста и еднаквиот пристап во примарната здравствена заштита на жената со инвалидитет и поголема грижа за нејзиното здравје.

М. Ташкова

Сите ние луѓето сакаме да веруваме во чуда, а чудата, сепак, понекогаш се случуваат колку само да ни дадат надеж дека и нам еден ден може да ни се случи чудо. А ние лицата со инвалидност, кој повеќе кој помалку, сме сонувале за некое чудо, што е разбирливо бидејќи кој од нас не сонувал да се разбуди еден ден и да биде здрав и минатото да го остави зад себе како еден лош сон од кој се разбудил?

Вакво чудо буквално и се случи на **Моника ван дер Ворст**. Оваа спортистка од својата тринаесетта година била парализирана од половината на своето тело надолу. Како телесен инвалид таа била репрезентативец на својата држава и тоа еден од најдобрите бидејќи на Параолимпијадата во Пекинг 2008 година освои две сребрени медали во трката со велосипеди. Тогаш велосипедот го движела со своите раце бидејќи двете нозе и биле парализирани и се натпреварувала како параплегичар.

Минатата година била удрена од велосипед додека тренирала во својата инвалидска количка за Параолим-

пијадата во Лондон 2012. За време на лекувањето и рехабилитацијата од ударот се случило чудото – Моника проодела и сега се подготвува за Олимписките игри во Рио де Жанеиро во 2016 година. Во болницата прво почувствувала нешто во нозете и почнала да ги движи.

Лекарите немаат објаснување како 27-годишната девојка која 13 години била парализирана може повторно да оди. Поминале месеци и месеци во болницата и центарот за рехабилитација каде што учела како да оди. Таа своите први чекори ги направи во јуни 2010 година.

Таа самата објаснува дека сакала да скокне до небото од среќа и се чувствувала како мало дете што учело да оди. Конечно, можела да се види во огледало стоејќи пред него.

Сега се бори да постигне време да учествува на Олимпијадата во Рио де Жанеиро секојдневно возејќи велосипед. Води тешка борба бидејќи овој пат педалите треба да ги врти со своите нозе кои не биле во функција 13 години и мускулите значително атрофирале, но таа не се откажува.

Таа вели дека спортскиот дух е во нејзе и дека покрај двете сребра од Пекинг има освоено и многу други награди во својот спорт во конкуренција на телесно инвалидизирани лица. Таа е убедена дека чудото со нејзиното прооудување не и ја одзеде кариерата како спортист и е цврсто убедена дека може да освои медал и на Олимписките игри во Рио.

Еве како чудата, сепак, се случуваат, а кога се случи ова чудо ништо нема да не зачуди ако и на Олимписките игри освои медал со што ќе се потврди како спортист и ќе покаже дека волјата е пресудна за успех во животот. Јас би рекол и играта на судбината и чудата кои, сепак, се случуваат, ако доволно веруваме во тоа.

Мийќо Фидановски

УМЕШНОСТА ОД ЕДНА РАКА

Ретки се моментите во оваа ладна зима кога и покрај студот на човек, сепак, срцето ќе му се стопли од напливот на емоции. Тоа пријатно чувство го доживеавме благодарение на членката на „Мобилност Битола“, **Гордана Стојановска** од Ресен, која на 26.12.2011 година во Домот на културата „Драги Тозија“ во Ресен ја отвори својата прва самостојна изложба под симболичен назив „**Бакрорез – уметноста од една рака**“. Таа вечер кога беше свеченото отворање на изложбата пристигнавме по голем студ и снег кој ја оковал и Преспа за да присуствуваме на отворањето на изложбата отповикувајќи се на поканата на нашата талентирана членка упатена од нејзиното матично здружение „Мобилност Битола“.

Мора да признаам дека во Домот на културата „Драги Тозија“ во Ресен за првпат влегов по овој повод иако безброј пати поминувајќи низ Ресен сум поминувал неизбежно и покрај овој прекрасен објект кој го краси овој град со својата специфична градба и убавата архитектура, изграден во изминатиот век. Во тој убав амбиент на прекрасната градба на Домот целиот изложбен простор беше украсен со бакрорезите изработени од Гордана. Во таква една пријатна атмосфера се собраа поканети гости, познајници и љубители на уметноста од Ресен, Битола и околните места не сакајќи да пропуштат ваков културен настан имајќи предвид дека културните настани не се така чести во градот на јаболката особено во зима кога и онака малиот град е прилично празен и се чувствува едно мртвило без онаа вообичаена врвлица од луѓе и возила својствена за поголемите градови и места.

Свеченото отворање на изложбата беше доста симпатично осмислено. Свечениот карактер на мигот на отворањето го збогатија учениците од основното училиште кои рецитираа прекрасни стихови од нашиот покоен академик, писател и поет Петре М. Андреевски. Стиховите на поемата силно се вклопија во преубавиот амбиент и не можеше да се замисли поубав начин да се претстават делата на уметникот и да се даде достоинствено внимание на

уметноста и трудот вложени за да се приреди ваков убав настан.

Со пригоден говор се обрати на присутните и директорот на Домот, Васко Василевски, кој со одбрани зборови им го истакна значењето на овој културен настан како за самиот уметник така и за сите граѓани од Ресен и околните места. Тој посебно ја истакна целосната поддршка како од него лично така и од сите граѓани на Ресен љубители на уметноста и на културата и изрази задоволство што имал чест да ја отвори оваа изложба.

Крајно, збор имаше и самата Гордана Стојановска која со растреперен глас и забележливо возбудена истакна дека долго време се занимава со бакрорезот и дека тоа е нејзино хоби, втора љубов и секој слободен миг и покрај семејните обврски, го користи да се изрази низ своите бакрорези. Таа се заблагодари на своето семејство за разбирањето, на поддршката од прија-

телите и блиските роднини кои секогаш ја поттикнуваат да твори и на покровителите кои финансиски ја поддржаа нејзината прва самостојна изложба.

Изложените бакрорези имаа разни мотиви од оние со верска содржина до архитектура од Старата градска чаршија и мотиви од Хераклеја Линкестис. На сите изложени дела се гледаше големиот труд и љубов со кои Гордана приоѓала при нивната изработка. Колку само труд и уметност се потребни за да се изработат овие дела ако се има предвид дека таа е лице со телесна инвалидност, бидејќи како последица на церебралната парализа едната рака воопшто не и е функционална. Токму затоа и оваа изложба го носеше симболичниот назив „**Бакрорез – уметноста од една рака**“. Знаејќи колку труд и волја се потребни за да се изработат вакви дела само со една рака мора да се има почит за нејзиниот труд и уметничкиот дострел изразен во нејзините дела.

Инаку, Гордана со својот сопруг Александар има една малечка продавница во Ресен каде што меѓу другите артикли продава и од своите бакрорези кои самата ги изработува и купувачите имаат можност да купат нешто од она што е изложено. Нејзините дела ги красат домовите на многу семејства во Ресен и околината а често како купувачи се јавуваат нашите иселеници кои преку летото се враќаат во својот роден крај, а Преспа е позната како регион со голем број иселеници низ целиот свет.

На крајот би сакал да се заблагодарам на нашата членка за убавите мигови кои ни ги приреди со нејзините дела на изложбата и целосниот убав впечаток кој ни го остави вечерта при нејзиното отворање. Се надеваме дека во иднина таа со својот труд ќе ни овозможи и други вакви средби.

Мишко Фидановски

ПРОСЛАВА НА МОБИЛНОСТ-КИЧЕВО

На 30.12на .2011. во просторите на Здружението на Лица со Телесен на Кичево- МОБИЛНОСТ-КИЧЕВО се одржа мала прослава по повод Новогодишните празници. На прославата присуствува поголем број членови на Мобилност-Кичево кои и предходно несебично помогна истата да се подготви во најдобар ред.-На ова прослава говор одржа Преседателот на Мобилност-Кичево Бобан со кој на членовите на Мобилност-Кичево им посака Здравје и среќа во новата 2012 година со надеж дека штотуку ратификуваната конвенција за правата лицата со инвалидност ќе почне да се имплементира во законската легислатива и истата ќе почне доследно да се применува .-На крајот од својот говор ја потенцираше добрата соработка со Градоначалниците на Општините

Кичево и Македонски брод со надеж дека истста ќе продолжи и понатаму.-Прославата беше збогатена со песни од наши членови кои повеќе пати имат учествувало на музичките средби на Мобилност-Македонија и траеше до покасните вечерни часови.

Мобилност-Кичево
Јорданоски Бобан

МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ ВО ПОСЕТА НА СПОМЕН КУЌАТА НА ТОШЕ ПРОЕСКИ

На ден 25.01.2012 година, по повод роденденот на трагично почината македонска поп ѕвезда Тоше Проески, вонсериски музичар кого го красеше добрина, хуманост, големо срце, и ангелски глас, членовите на Здружението на лица со телесен инвалидитет на Скопје - Мобилност Скопје, имаа можност да го посетат неговото вечно почивалиште и спомен куќата во Крушево.

Многу фанови му оддадоа почит, а меѓу нив дента беа и 100-тина членови на здружението на лица со телесен инвалидитет на град Скопје - Мобилност Скопје кои се вклучија во достоинственото одбележување на 31 - годишнината од неговото раѓање.

Идејата за овој настан е на г. Сашо Николовски, возач во градското такси „Сонце“, и со одобрување од сопственикот на такси компанијата г. Гојчо Стефковски, дојде до реализација на истата. Градското такси Сонце овозможи 25 возила кои сообраќаа Скопје- Крушево-Скопје.

Тргувањето беше од пред портата Македонија, од каде во колона од 25 возила, 100-тина членови на Мобилност Скопје тргнаа кон Крушево, во посета на спомен куќата на Тоше Проески и неговото вечно почивалиште. Градско такси „Сонце“ со овој хуман гест покажа дека сеуште постојат луѓе кои со својот пример го следат патот на хуманоста и добротворноста кои во аманет ни го остави нашиот Тоше. За организација на овој хуман и несеби-чен настан, Мобилност Скопје им изразува голема благодарност на градско такси „Сонце“.

Посебна благодарност им изразуваме на фурна „Специјал“, која даде бесплатна ужина за членовите на Мобилност Скопје, како и до припадни-

ците на Единицата за Специјални Задачи „Тигри“, која ја отстапи дневната маренда на членовите на Мобилност Скопје.

Тргувањето и целиот настан беше проследен од телевизија „Сонце“, на која изразуваме посебна благодарност. Фондацијата „Тоше Проески“ овозможи бесплатен влез во спомен куќата на Тоше Проески, и за секој член следуваше по едно DVD со последниот концерт на нашата голема ѕвезда Тоше Проески.

Здружението на лица со телесен инвалидитет на град Скопје - Мобилност Скопје однесе постер со ликот на Тоше Проески и положи цвеќе на неговиот вечен дом на Гумење. Градското такси „Сонце“ им подели календари на членовите на Мобилност Скопје.

И покрај лошото време, ни беше чест да учествуваме во достоинство одбележување на денот кога пред 31 година се роди Тоше Проески, и да бидеме сведоци на прекрасната, сепак по малку тажна атмосфера во спомен куќата на Тоше Проески. Уште еднаш изразуваме благодарност на градско такси „Сонце“, без чија иницијатива и соработка немаше да се случи посетата на Крушево.

Здружението на лица со телесен инвалидитет на Скопје Мобилност Скопје ќе се погрижи овој настан стане традиција и секоја година членовите на здружението да имаат можност да му оддадат почит на прерано починатата мега-ѕвезда, нашиот Тоше Проески.

Елена Ѓурчиноска

ВТОР РЕПУБЛИЧКИ

На 5-ти ноември 2011 година, во 10.00 часот, во хотелот „Македонија“ во Тетово, „Мобилност Тетово и Гостивар“ беше домаќин на вториот Републички турнир во табла на „Мобилност Македонија“. На турнирот беа поканети сите здруженија на „Мобилност Македонија“, а земаа учество 20 натпреварувачи од осум здруженија, и тоа: „Мобилност Дебар“ – еден учесник, „Мобилност Кочани“, „Мобилност Штип“, „Мобилност Велес“ и „Мо-

билност Струмица“ по двајца учесници, „Мобилност Гевгелија“ – тројца, „Мобилност Скопје“ и домаќинот по четворица натпреварувачи. На турнирот се играа игрите табла и „апс кој прв стигне до три“ – систем на елиминација. На турнирот прво место освои Дејан Атанасовски од „Мобилност Гевгелија“, второ место Илчо Кангов, исто така, од „Мобилност Гевгелија“ и третото место го освои Зоран Јовановски од „Мобилност Струмица“. Учесниците на турнирот ги поздравиле и им посакаа успешен турнир Градоначалникот на Општина Тетово, д-р Сади Беџети; пратеникот на СДСМ, г. Стојко Пауноски и пратенич-

ТУРНИР ВО ТАБЛА

ката од ВМРО-ДПМНЕ, г-ѓа Светлана Карапетрова со советници од Општина Тетово. За тројцата финалисти домаќинот обезбеди награди, и тоа: пехар за победникот, табла за вториот и пијалак за третиот победник. Сите тројца финалисти добија и награди од покровителот на турнирот млекарницата „Здравје Радово“. Почесните гости градоначалникот, пратениците, покровителите и другите, меѓу кои, и министерот за труд и социјална политика, г. Spiro Ristovski, кој беше поканет, но, за жал, не дојде беа наградени со книга од проф. д-р Миле Микуновиќ, кој исто така беше гостин на турнирот. Претсе-

дателот на „Мобилност Тетово и Гостивар“ ја искористи оваа пригода и им подели благодарници на лицата и фирмите кои донираа средства за набавка на службеното возило на здружението. По доделувањето на дипломите, подароците и благодарниците учесниците и гостите на овој втор Републички натпревар во табла имаа свечен ручек со музика.

ОДРЖАНО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА НФСРИМ-МПК

На 6.11.2011 година во Охрид на стрелиштето „Бејбунар“ се одржа државното првенство во стрелаштво за спортисти со инвалидитет во организација на Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Македонија – Македонски параолимписки комитет.

На натпреварот учествуваа 24 натпреварувачи кои стручната комисија ги селектираше врз основа на нивните постигнувања на регионалните натпревари.

Во фер и коректна борба беа постигнати следните резултати:

На првопласираните натпреварувачи по категории им беа доделени медали. Овој натпревар беше последен тест пред заминувањето на нашите параолимпијци на Светскиот куп во стрелаштво во Сиднеј од 11.11.2011 до 19.11.2011 година каде што ќе се борат за директна квота за Параолимписките игри во Лондон 2012.

Б. Јовановски

Воздушен пиштол микс								
Име и презиме	Град	1	2	3	4	5	6	Збир
Оливера Наковска Бикова	Битола	93	95	94	97	94	94	567
Ванчо Каранфилов	Скопје	94	92	96	92	96	90	560
Бранимир Јовановски	Куманово	91	91	87	92	91	89	541
Лидија Крстеска	Скопје	90	89	87	86	88	89	529
Тони Митровски	Скопје	87	88	85	87	90	87	524
Митко Фидановски	Битола	85	87	82	91	85	84	514
Воздушна пучка СХ1								
Име и презиме	Град	1	2	3	4	5	6	Збир
Новча Тодоровски	Куманово	79	84	85	85			333
Васко Стефановски	Битола	84	85	77	85			331
Ѓоре Здравески	Прилеп	66	80	74	78			298
Николче Стојановски	Битола	70	77	71	49			267
Воздушна пушка СХ2								
Име и презиме	Град	1	2	3	4	5	6	Збир
Дејан Танески	Охрид	85	95	88	91			359
Снежана Танеска	Охрид	83	90	85	86			344
Никола Ѓуроски	Битола	70	82	82	85			319
Димитар Боцевски	Скопје	72	85	66	75			293
Ангел Џуковски	Скопје	78	74	80	61			293
Воздушна пушка жени								
Име и презиме	Град	1	2	3	4	5	6	Збир
Елизабета Тодоровска	Куманово	74	82	80	84			320
Олга Ристовска	Скопје	64	77	70	62			273
Борка Трпковска	Тетово	69	63	65	73			270
Менка Форчевска	Тетово	37	54	43	41			175
Воздушна пушка останати								
Име и презиме	Град	1	2	3	4	5	6	Збир
Јордан Пауновски	Тетово	79	77	89	72			317
Доне Перовски	Тетово	75	67	71	78			291
Љупчо Трпковски	Тетово	68	64	77	70			279
Љубе Димитриевски	Куманово	51	69	63	78			261
Мартин Ангелов	Битола	45	64	67	80			256

ОД АКТИВНОСТА НА НФСРИМ-МПК

– Објавени бројот на местата по држави за настап во стрелаштво на Параолимписките игри во Лондон 2012 година

ИПС (ИРС) стрелаштво на 16.1.2012 година ја објави листата на распределба на стрелачки места по држави за учество на Параолимписките игри во Лондон 2012. Меѓународниот параолимписки комитет го објави списокот на 132 места од вкупно 140. Осум места сè уште не се доделени и ќе бидат издадени преку бипартитната покана во март годинава, а со цел да се обезбеди еднаква глобална застапеност на државите на Параолимписките игри.

Јужна Кореја води на листата со 12 места за своите спортисти, додека домаќинот Велика Британија има 11 места, понатаму следуваат Германија и Русија на кои им се доделени по осум места.

На Република Македонија, согласно со постигнувањата на спортистите на квалификациските натпревари, и припаднаа две места. Распределбата на местата по држави беше извршена по пат на математички формули кои може да се најдат во документите објавени во Водичот за квалификации за учество на Параолимписките игри во Лондон 2012.

Државите-учеснички имаат рок до 6 август 2012 година да ја донесат конечната одлука кои од нивните спортисти ќе учествуваат на Игрите во Лондон.

Стрелаштвото е еден од дваесетте спортови на програмата на летните Параолимписки игри.

– Вангел Жабев го доби Националното спортско признание на РМ Повеќекратните заложби на претседателот и генералниот секретар на НФСРИМ-МПК за дефинирање статусот на нашиот спортист Вангел Жабев во однос на стекнувањето на правото на Национално спортско признание, конечно, вродија со плод. Имињата на Вангел Жабев и на Рагми Арифовски беа официјално објавени во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 4 од 11.1.2012 година. Имено, врз основа на член 11 од Уредбата за определување на условите и начинот на доделување на национално спортско признание за врвно спортско остварување и висината на паричниот надоместок („Службен весник на Република Македонија“ бр. 127/2008) Агенцијата за млади и спорт секоја година објавува ЛИСТА НА СПОРТИСТИ НА КОИ ИМ Е ДОДЕЛЕНО НАЦИОНАЛНО СПОРТСКО ПРИЗНАНИЕ.

Во Агенцијата за млади и спорт останува сè уште не разрешен предметот за Митко Фидановски кој е носител на екипен бронзен медал од Европското првенство во стрелаштво што се одржа во Франција 1997 година.

– Спортски оскар на Македонија за 2011

На 26.12.2011 година во Универзалната сала во Скопје во организација на Агенцијата за млади и спорт и Сојузот на спортски федерации на Република Македонија се одржа спектакуларната спортска манифестација „Спортисти на годината 2011“ на која се доделија награди за најуспешните од македонскиот спорт кои ја одбележаа 2011 година:

1. Спортист на годината – Перо Антиќ;
2. Спортистка на годината – Наташа Илиевска;
3. Млад спортист на годината – Давид Бабунски;
4. Млада спортистка на годината – Моника Стефановска;
5. Најуспешен спортист во странство – Кире Лазаров;
6. Најуспешна машка репрезентација – Кошаркарска репрезентација;
7. Најуспешна женска репрезентација – Ракометна репрезентација;
8. Најуспешен спортист со инвалидитет – Андреј Стојановски;
9. Најуспешен тренер-селектор – Марин Докузовски;
10. Најуспешна спортска федерација – Кошаркарска федерација.

Во конкуренција за најуспешен спортист со инвалидитет од спортските новинари и стручни лица во потесниот круг за избор беа предложени: Оливера Наковска-Бикова, која освои сребрен медал на Светскиот куп во стрелаштво во Сиднеј, Бранимир Јовановски, кој го освои 4. и 5. место на Светскиот куп во стрелаштво во Сиднеј и Андреј Стојановски, спортист со оштетен слух кој освои седмо и осмо место на Светското првенство во пливање. Изборот падна на Андреј Стојановски и ние му ја честитаеме титулата за 2011 година.

Б. Јовановски

ОЛИВЕРА НАКОВСКА-БИКОВА НА „ГРАН-ПРИ НА БЕЛГРАД 2011“

Од 9.11.2011 до 21.11.2011 година беа одржани два меѓународни натпревара, и тоа на 10.12.2011 година „Трофеј на Белград“ и на 11.12.2011 година „Гран-при на Белград“. Нашата спортистка Оливера Наковска-Бикова, за прв пат во својата спортска кариера, настапи на еден официјален спортски натпревар во конкуренција на спортисти неинвалиди, и тоа од две причини: прва, за да им докажеме со практичен пример на дел од раководството на Македонската спортска стрелачка федерација дека одредени луѓе ангажирани во Федерацијата со години ја држат во заблуда истата дека Оливера Наковска-Бикова со својата инвалидност ги крши правилата на Светската стрелачка организација и дека нема право на учество на натпревари за неинвалиди, што секако не е точно, и втора, заради потребата од учество на силни меѓународни натпревари во тренажниот процес за што поуспешен настап на Параолимписките игри во Лондон 2012, за што конечно и Агенцијата за млади и спорт препорача да се троши дел од доделените наменски средства на НФСРИМ-МПК.

Покрај Оливера Наковска-Бикова, на тој натпревар од страна на МССФ учествуваа уште седум стрелци, и тоа: две натпреварувачки во пиштолски дисциплини, еден натпреварувач во дисциплината пиштол мажи, две натпреварувачки во пушка и двајца натпреварувачи во

пушка. Со својот настап Оливера постигна убедливо најдобри резултати и пласмани, со што докажа дека во моментот е најдобриот стрелец во Република Македонија и од редот на инвалидите и од редот на неинвалидите.

Првиот ден, на 10.12.2011 година, на „Трофеј на Белград“ во конкуренција на 55 натпреварувачки, меѓу кои и светската легенда Јасна Шекариќ, Оливера го освои 14. место со резултат од 376 кругови. Доколку претпоследниот истрел го стрелаше повнимателно (испали седумка) и доколку во првата серија не влезеше со толкав грч, Оливера ќе се најдеше меѓу осумте финалистки, што ќе значеше најдобар пласман и за прв пат настап во финале на стрелец од Македонија во поновата историјата на македонското стрелаштво, ако не и воопшто. За жал, таа можност ќе се обидеме да ја искористиме во наредната година. Од македонските спортисти, Надица Апостолова стрелаше во рамките на своите просечни резултати и се држеше околу средината на табелата, додека другите спортисти забележаа пласмани во долниот дел на табелата.

Вториот ден, на 11.12.2011 година, за време на одржување на „Гран-при на Белград“, Оливера доби сугестии за настапи кои воде кон подобар резултат во првата серија, која знае да и биде честопати послаба од очекуваното. Оливера ја исполни својата задача, меѓутоа се доведе во цајтот и мораше побргу да ја стрела последната серија и на крај постигна ист резултат како и претходниот ден, 376 кругови со кој го освои 15. место од 53 спортистки. Резултат и пласман вреден за почит и одлично искуство во конкуренција на врвни светски натпреварувачки.

Настапот на меѓународните натпревари во Белград во целост ги исполни очекувањата, натамошниот трениражен процес во функција на подготовки за учество на Параолимписките игри во Лондон 2012 ќе биде планиран согласно со практичните согледувања и анализа на нејзините настапи на Светскиот куп во Сиднеј и на меѓународниот настап во Белград.

Бранимир Јовановски
тренер на Оливера Наковска-Бикова

ПАРАОЛИМПИЈЦИТЕ НА СВЕТСКИОТ КУП ВО СТРЕЛАШТВО СИДНЕЈ, АВСТРАЛИЈА, 9.11.2011-21.11.2011 ГОДИНА

Светскиот куп во стрелаштво кој се одржа во Сиднеј, Австралија, од 9.11.2011 до 21.11.2011 година беше последен квалификациски натпревар за освојување директни квоти за учество на Параолимписките игри во Лондон 2012 година. Согласно со одлуката на УО на ФСРИМ-МПК, на овој натпревар учествуваа Бранимир Јовановски (тренер и стрелец), Ванчо Каранфилов и Оливера Наковска-Бикова (стрелци) и Далибор Јовановски (асистент и помошник-тренер). Оливера Наковска-Бикова уште во 2010 ја освои потребната квота и овој натпревар послужи во нејзиниот тренажен процес за контролирање и темпирање на форма со цел за што поуспешен настап во Лондон, како и за надминување на одредени бариери како битен дел од тој процес. Бранимир Јовановски и Ванчо Каранфилов беа сериозни кандидати за освојување на квота за параолимписките игри, а за да се постигне тој успех беше потребно да се освои првото или второто место во конкуренцијата, бидејќи освен натпреварувачите од Кореја и нашата Оливера, сите други натпреварувачи во пиштолските дисциплини се бореа за квота.

Генерално, настапот на Светскиот куп можеме да го оцениме како успешен, настапивме во шест финални борби, освоивме еден медал, две четврти, две петти и едно осмо место, меѓутоа недостасуваше освојување на барем една директна квота за Лондон 2012 година.

Пласмани во финале и освоени места на нашите спортисти:

Назив на стрелецот	Воздушен пиштол	Спорт Пиштол	Пиштол слободен избор
Оливера Н. Бикова	2-ро место		4-то место
Бранимир Јовановски		4-то место	5-то место
Ванчо Каранфилов	5-то место		8-мо место

Најблиску до освојување на директна квота беше Бранимир Јовановски во дисциплината спорт пиштол. Во конкуренција на 15 натпреварувачи, по основниот дел со 558 кругови Бранимир влезе во финалето како трето пласиран со само два круга помалку од второ-пласираниот Ѓула од Унгарија. Во финалето ја испушти предноста, имаше две лоши серии од пет истрели брза стрелба и натпреварот го заврши на четвртото место со резултат од 743,5 кругови. Навистина голема штета бидејќи во последната серија покрај квотата го загуби и бронзениот медал. Во оваа дисциплина Ванчо Каранфилов го освои 9. место со резултат од 542 круга, додека Оливера Наковска-Бикова го освои 13. место со резултат од 527 кругови.

Највреден резултат на Светскиот куп од нашите спортисти постигна Оливера Наковска-Бикова, која во дисциплината воздушен пиштол го освои второто место и сребрениот медал. По завршување на прецизниот дел, Оливера во финалето влезе како првопласирана со 368 кругови, колку што имаше и второ-пласираната Парк Мјунгсун од Кореја, меѓутоа со помал број на внатрешни центри. Оливера можеше и мораше да стрела повисок резултат бидејќи се наоѓа во одлична спортска подготвеност и тренажен процес со стабилно, на високо ниво стрелање. Меѓутоа, проработи психичката бариера (што всушност и беше цел за надминување), натпреварот го започна под силен притисок и со голема неодлучност, и на крајот се случи да не го постигне очекуваниот резултат од преку 375 кругови. Како и да е, и конкурентките се соочуваа со слични проблеми и по завршување на финалните борби, со резултат од 461,0 кругови го освои второто место и сребрениот медал. Во оваа дисциплина кај мажите, Ванчо Каранфилов со резултат од 554 кругови влезе во финалето како шестопласиран. Четири натпреварувачи пред него имаа ист резултат од 557 кругови, три кругови повеќе од Ванчо, додека првопласираниот Ли Јухи од Кореја имаше недостижни 571 круг. По десетте финални истрели, Ванчо Каранфилов го заврши натпреварот на 5. место со резултат од 649,1 круг. Бранимир Јовановски имаше слаб настап во ова дисциплина за која како што самиот изјави беа неговите најдолги и најтешки еден сат и четириесет и

пет минути во неговата спортска кариера и со резултат од 538 кругови го освои четиринаесеттото место од 22 натпреварувачи.

Во дисциплината малокалибарски пиштол слободен избор во конкуренција на 19 натпреварувачи, сите наши спортисти влегоа во финалето меѓу првопласираните осум, и тоа Оливера како трето-пласирана со резултат од 528 кругови, Ванчо како петто-пласиран со резултат од 515 кругови и Бранимир како седмо-пласиран со резултат од 511 кругови. Низ олимпиското стрелиште сите коментираа дека во финалето ќе се натпреварува Македонија против останатиот свет. Бевме горди кога ги слушавме овие довикувања од нашите колеги-стрелци од другите држави и од судиите. По финалните десет истрели, Оливера Наковска-Бикова го освои четвртото место со 612,6 кругови, Бранимир Јовановски скокна две места и го освои петтото место со резултат од 599,1 круг, додека Ванчо Каранфилов имаше еден несреќен истрел во празно и со резултат од 591,7 кругови го освои конечноното осмо место.

Патувањето кон Сиднеј траеше 40 сати, со десет часа пауза во Загреб. Меѓутоа спортските пријатели и стрелачки соработници од Загреб, Ивица и Тома Лазиќ, се погрижија да не земат од аеродромот, да не превезат во Загреб, дури и направивме еден тренинг на нивното стрелиште и во попладневните часови не вратија назад на аеродром за да го продолжиме летот кон Франкфурт, Сингапур и, конечно, Сиднеј. Исто така, сакам да ја изразам благодарноста на целиот тим за безрезервната помош од страна на Ивица и Тома Лазиќ со препорака да ги поканиме нив следната година на подготовките што во април ќе се одржат во Охрид, особено што Тома Лазиќ е стручно лице-тренер со ИССФ Б-лиценца. На овој начин би им се оддолжиле за сè што сторија за нашиот тим минатата година пред и за време на одржување на Светското првенство во Загреб, како и за оваа услуга, а, од друга страна, ќе можеме да ги искористиме неговите совети и видувања за натамошното планирање на тренажниот процес на нашите спортисти-стрелци.

Б. Јовановски
селектор и тренер на репрезентацијата

ТОПОНИМИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПОСВЕТЕНИ НА КРАЛЕ МАРКО

Крале Марко се родил околу 1335 година во Варош кај Прилеп. Неговиот татко Волкашин загинал во Маришката битка 1371 година. По смртта на Волкашин, со кралството владеел неговиот син Марко. Кралството го зафаќал западниот дел од Македонија. Престолнината му се наоѓала над ридот над Варош, каде и денес се зачувани остатоци од неговиот двор, познат кај народот како Марков Град. Со неговиот татко Волкашин се градители-ктитори на Марковиот манастир „Св. Димитрија“ во с. Сушица близу Скопје. Од особена важност е тоа што на ѕидот од оваа црква се наоѓа насликан ликот на Крале Марко во кралска облека декорирана со бесценети камења.

Марко со своето кралство бил потчинет на турските власти и бил нивен вазал. Како турски вазал учествувал во турските војни од страната на Турците. Во војната против влашкиот војвода Мирче во 1395 година, што се водела во областа на Ровињ, каде што загинал Марко.

Кај народот во Македонија, Крале Марко е прикажан како голем и силен јунак, справедлив и заштитник на народот. Неговото јунаштво е испеано во голем број народни епски јуначки песни и создадени легенди поврзани со неговото јунаштво.

Како голем јунак, народот низ Македонија на големите геоморфолошки форми создадени од природата кои фасцинираат со својот изглед во околината на својот простор, народот му ги препишува на Крале Марко како да се тие негови дела или, пак, како да се сврзани со неговиот секојдневен живот. Такви места во Република Македонија се:

–Марков манастир, се наоѓа во с. Сушица близу Скопје. Овој манастир го граделе таткото на Марко и Марко, па затоа го носи и неговото име;

–Маркова Река, се спушта од Мокра Планина (Јакупица), тече покрај Марковиот манастир, па затоа е и наречена Маркова Река;

–Марков Даб, место на Скопска Црна Гора. Западно од селото Горњане и северозападно од Скопје. Големит даб е исечен, но местото останало и ден-денес да го носи тоа име;

–Марков Сид, се наоѓа на планината Жеден, југозападно од селото Бојане, западно од Скопје и десно од патот Скопје – Тетово над Карпалак;

–Марков Камен, каменлив врв на планината Кораб, северозападно од селото Жужње и северно од градот Дебар;

–Марков Рид, се наоѓа во крајниот југозападен дел

на висорамнината Витачево и западно од селото Конопиште;

–Марков Срт, се наоѓа на ниското возвишение Иланца што е десно од реката Брегалница и јужно од селото Бекирлија и југоисточно од градот Велес;

–Маркова Крушка, местото се наоѓа на планината Каршијак, северно од селото Сопиште и јужно од градот Скопје;

–Маркова Кула, врв висок 1511 м, се наоѓа на Сува Планина во областа Раец, југоисточно од Прилеп и западно од селото Дрен;

–Маркова Нива, место што се наоѓа во областа на Демир Хисар, десно од патот Кичево – Демир Хисар, северно од с. Железнец и југоисточно од градот Кичево;

–Маркова Нога, место со отпечаток на човечко стапало наводно од Крале Марко на планината Баба, источно од Преспанското Езеро до сегашната граница со Грција;

–Маркова Река, река на северозападната падина на планината Беласица, тече низ селото Робово и јужно низ градот Струмица;

–Маркова Сушица, село што се наоѓа покрај Маркова Река во областа на Торбешија, јужно од градот Скопје. Во ова село се наоѓа Марковиот манастир;

–Маркова црква, се наоѓа во селото Шешково западно од Тиквешкото Езеро и југозападно од градот Кавадарци;

–Маркова црква, место што се наоѓа од левата страна на реката Тополка, северно од селото Црквино и јужно од градот Велес;

–Маркова чешма, чешма во источниот дел на Прилепското Поле, лево од патот Прилеп – Градско;

–Марково Кале, врв во северниот дел на планината Бабуна, јужно од с. Согле и западно од с. Теово и градот Велес во областа Азот;

–Маркови Котли, место со длабнатина на планината Јабланица во областа Дримкол блиску до албанската граница и северозападно од градот Струга;

–Марков Рид, место во југоисточниот дел на Струмичко Поле, лево од патот Струмица – Петрич и источно од Ново Село и градот Струмица;

–Марков камен, голем камен што се наоѓа на шарпланинската падина на патот меѓу селата Лешок и Варвара.

*Илија Пејрушевски
Андреа Таневски*

ОВДЕ ИЗВИРА ЗДРАВЈЕ - АТОМСКА БАЊА-

Во Србија има предели кои се далеку од бучава и метеж и кои не знаат за црниот чад од високите оџаци, тоа се предели во кои наутро ве буди песната на селските петли, а на маса ве чека штотуку измолзено млеко и жешка проја, а ладната изворска вода ви го бодри телото и го остри видот. Едно од тие царства на природата е бањата Горња Трепча, опкружена со природни убавини.

Се наоѓа во југозападниот дел на Шумадија, покрај Ибарската магистрала, поточно помеѓу градовите Чачак, Горњи Милановац и Кралево. Сместена е на падините на Вујан и Буковик Планина, покрај клисурата Бесен Поток и е на надморска височина од 460 метри. Таа припаѓа во групата постари бањи во Србија.

А од кога е позната бањата Горња Трепча? Според легендата, еден српски војник враќајќи се од Косовската битка наминал во Горња Трепча со својот болен коњ кој повеќе не можел да се движи. Го оставил коњот покрај изворот да пие вода и да се валка во калта, а тој пеш го продолжил патот. Понатака легендата кажува дека калуѓерите од блискиот манастир „Вујан“ го виделе коњот оздравен. Јасно било дека на коњот му помогнала водата што ја пиел во клисурата Бесен Поток. На тој начин се прочула Горња Трепча. Иако е позната од дамнешно време, својот развој и афирмација ги доживува дури во 1969 година.

Овде климата е умерено континентална и многу поволно влијае на формирањето на разновидниот и богат растителен свет, како и на шумите обраснати со бука, цер, јасен, липа и четинари. Ваков природен амбиент е идеален за оздравување и релаксација на организмот. Термоминералната вода во бањата е благоградиоактивна и содржи минерали и ретки микроелементи како што се: цезиум, селен, сребро, стронциум, рубидиум и многу други кои имаат активни биолошки дејства на човечкиот организам. Среќна околност е што радиоактивноста е мала бидејќи високото ниво на радиоактивност штетно влијае врз човечкиот организам. Благодарение на овие ретки елементи бањата Горња Трепча е позната и како „Атомска бања“ бидејќи за првпат во нејзиниот состав е откриен цезиумот.

Минералната вода се употребува за пиење и бањање во базен или када, како и хидромасажа. Водата има температура од 28 до 30 степени. Лечењето се одвива под постојана лекар-

ска контрола на лекари-специјалисти. Како терапија се користи комплетен балнео-физикален третман. Физикалниот третман подразбира електротерапија, кинезитерапија и мануелна масажа. Предност во однос на другите бањи е што пациенти со кардиоваскуларни заболувања можат без последици

да ги користат третманите во нејзе. Во Горња Трепча се лечат:

- Ревматски болести (дегенеративни ревматски болести...);
- Невролошки и психијатриски болести (мултипла склероза, миелитис и енцефаломиелитис, адхезивен спинален арахнитис, миелопатија, церебрална парализа, нервоза, дистонија, депресивни состојби, Паркинсонова болест, дистрофија...);
- Болести на гастроинтестиналниот тракт (хроничен гастритис и дуоденитис, улкусна болест на желудникот...);
- Болести на крвните садови.

Исто така, утврдено е дека со пиењето бањска вода доаѓа до стабилизирање на шеќерот кај дијабетичарите. Во светот постојат само две вакви бањи, во Јапонија и Трепча кои успешно им помагаат на заболените од мултиплекс склероза во запирањето на развојот на оваа болест, па дури и нивно оздравување.

Бањата нуди многу квалитетно сместување на гостите во реновиралиот стационар, а меѓу четинарската шума се сместени и луксузните апартмани кои нудат идеално сместување и овозможуваат поглед на зеленилото и панорама на бањата. Бањата посредува во сместувањето на гостите и во приватните пансиони, кои ги има во голем број.

Во близина на бањата се наоѓаат голем број културно-историски споменици и излетнички места. Во центарот на бањата се наоѓа црквата „Св. Богородица“ која е изградена во 1894 г. и е под заштита на државата. Гостите можат да го посетат манастирот „Вујан“ од 14 век и манастирите во Овчарско-кабларската клисура. Преку лето во Трепча се организираат бројни културно-туристички манифестации меѓу кои се издвојуваат „Денови на здравјето“, „Денови на сливите“, во Прислоница се организира „Сабор фрулаша“, во с. Мрчајевци „Купусијада“, како и добропознатиот „Сабор трубача“ во Гуча. Во непосредна близина на бањата се наоѓа ловиште, богато со ситен дивеч и птици, хиподром, како и спортски аеродром...

Густата и четинарска шума испресечена од изворот и неговиот жубор, како и планинските патчиња на кои од двете страни се простираат цветни ливади и бескрајни зелени полјани, претставуваат единствен склад кој на организмот дејствува оздравувачки и смирувачки, и престојот во бањата го прави благотворен, побогат и разновиден!

Билјана Велјаноска

БОИТЕ НА ЗДРАВЈЕТО

Вие лесно можете да имате оптимална телесна тежина, да живеете подолго и да го намалите ризикот од болести со јадење овошје и зеленчук од седум различни групи поделени според нивната боја.

Тоа е теоријата на новиот план за исхрана кој ја нагласува важноста од вклучување на разновидни фитонутриенти во исхраната, со цел за подобрување на вашето здравје. Овој план го следи системот „кодот на боите“, смислен од д-р Дејвид Хербер, професор по медицина на УКЛА и директор на УКЛА Центарот за хумана исхрана. Во неговата книга, „Која боја е вашата исхрана?“, д-р Хербер ги класифицира овошјето и зеленчукот во седум групи на бои, каде што секоја боја претставува растителна хранлива материја со посебна придобивка. Она што е одлично кај овој систем, е тоа што луѓето лесно можат да разберат која природна храна и кои хранливи материји се најдобри за одредена болест.

Црвена група: во оваа група се вклучени домати, розовиот грејпфрут и лубеницата. Ова овошје содржи фитонутриент ликопен, кој може да спречи срцево заболување, заболувања на белите дробови, рак на простата и други тешки заболувања.

Црвено-виолетовата група: грозје, црвено вино, сок од грозје, брусница, боровинки, аронија, јагоди и црвени јајболка, се дел од црвено-виолетовата група. Оваа храна содржи антицијанин, антиоксидант кој заштитува од срцево заболување и спречување да се формираат крвни згрутчувања.

Портокалова група: во оваа група се вклучени моркови, манго, кајсии, дињи, тикви, тиквички и слатки компири. Оваа храна, која е богата со алфа и бета-каротен, може да го спречи ракот со блокирање на клеточното оштетување предизвикано од оксидација.

Портокалово-жолта група: оваа група е насочена кон превенцијата од срцево заболување и го содржи нутриентот бета-криптотанксин. Во оваа портокалово-жолта група се вклучени сок од портокал, папаја, мандарини, праски, портокали и нектаринки.

Жолто-зелена група: оваа група го вклучува спанакот, зелени лисја од синап, репи, раштан, жолта пченка, зелен грашок, авокадо и диња-медлика. Оваа храна содр-

жи лутеин и зеаксантин кои се добри за очите, може да помогне во спречување на катаракта и макуларна дегенерација поврзана со староста.

Зелена група: во оваа група се вклучени брокула, прокељ, зелка, кинеска зелка и кељ. Оваа храна содржи сулфорафани, исотиоцијанати и индоли кои ја забрзуваат акцијата на ензимите кои ги уништуваат карцерогените во телото.

Бело-зелена група: бело вино, лук, кромид, целер и круши, кои се богати со флавоноиди. Растенијата од фамилијата кромид, исто така, содржат алицин, кој го спречува растот на туморите.

Победете ги сезонските вируси со зајакнување на вашиот имунитет

Силниот имунолошки систем е најдобриот начин да се одбраните од нападот на вирусот на настинка или грип. Здравата исхрана е безболан начин да се зајакне исцрпениот имунитет и да се подобри способноста на телото да се бори против инфекциите. Еве кратка листа за тоа што треба да има во вашата чинија:

- Сладок компир, тиква и моркови. Оваа храна е богата со бета-каротен, кој е силен борец против инфекциите затоа што помага во заштитата на слузокожата на носот, устата, грлото и синусите. Пробајте супа со јајболка и тиква или сос од морков и кари.

- Лук. „Смрдливата роза“ има антивирусни и антибактериски својства, еднакви со неговиот силен мирис! Студиите покажуваат дека лукот ја стимулира активноста на неутрофилите и макрофагите, клетки кои најдобро се борат против инфекциите.

- Испробајте ги рецептите за хумус или свеж доматен сос.

- Печурки. Маитаке и шитаке печурките содржат полисахариди – големи синџири од молекули на шеќер со својства за зајакнување на имунитетот. Слично како клетките на бактериите, полисахаридите го залажуваат имунолошкиот систем за да реагира со заштитен одговор за да го одбрани организмот.

- Компири и банани. На овие производи често им се припишуваат лоши својства, но тие се богати со витамин Б6, познат по неговото позитивно влијание врз имунолошкиот систем.

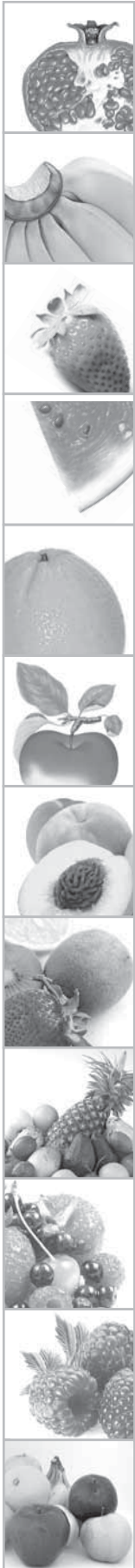
- Послужете се со пијалак од нане со лешници или пилешка супа со компир.

- Пиперки, јагоди, папаја, брокула и домати. Внесете многу витамин Ц! Како еден од најмоќните антиоксиданти, витаминот Ц го форсира производството на гама-интерферонот, протеин кој го стимулира производството на бели крвни клетки.

- Пробајте ги рецептите за пијалак од јагоди и грозје или сосот „софрито“.

- Јогурт. Извор на лактобацилус ацидофилус (*lactobacillus acidophilus*), корисни бактерии кои навистина прават чуда за имунолошкиот систем. Јогуртот помага во намалување на зачестеноста од кашлици, настинка, кивање и отежнато дишење.

Елена Ѓурчиноска

ВЕРУВАШ ЛИ ДЕКА МОЖЕШ?

Колку пати сте се откажале од некои замисли, бидејќи сте помислиле дека тоа не е остварливо, дека не е за вас, и дека вие не можете да го направите тоа? Колку пати сте нашле некое ново решение, само поради тоа што сте верувале дека мора да постои и не сте сакале да се откажете или сте направиле нешто само за да покажете дека можете?

Што ви е важно?

Денес често можеме да слушнеме дека во општеството „нема вредности“ или дека на некоја личност „вредностите не и се важни“. Што значи тоа? Кои се тие вредности кои веќе ги нема и зошто жалиме по нив?

Дали можеме да бидеме без вредности?

Се разбира дека не! „Вредност“ значи она што ни е важно, она што не засега и што кај нас буди добри чувства. Кога би биле без вредности, тоа би значело дека баш ништо не ни е важно. А сите знаеме дека тоа не е така. Уште повеќе, постојат одредени „вредности сами по себе“. Тоа се работи околу кои поголемиот број луѓе лесно се согласуваат дека се важни и

дека треба да се „негуваат“. Таквите вредности се на пример: љубовта, слободата, задоволството, успехот, одговорноста, почитувањето, еднаквоста, сочувството, чесноста...

Па тогаш на што мислиме кога велиме дека „веќе нема вредности“? Недоразбирањата настануваат кога вредностите (кои се апстрактни) треба да се спроведат на дело.

Успех? Што е тоа?

Да земеме, на пример, вредност која е доста често во бизнисот – УСПЕХОТ. Дали познавате некој кој започнал бизнис, а притоа, не сака да постигне успех? Веројатно не, бидејќи да започнете бизнис, а успехот да не ви е важен, сигурно ќе отидете во пропаст. Иако успехот ни е заедничка „вредност“ можеме многу да се разликуваме во мислењата за тоа како да се успее и што е потребно за успех. Некои веруваат дека упорната работа е сигурен пат до успехот. Други веруваат дека успехот е работа на среќа, или ја имаме или ја немаме. Трети веруваат дека за успех се потребни познанства и врски, бидејќи ако не ги познавате „вистинските луѓе“, ништо од успехот... Дали сите тие луѓе ќе се однесуваат еднакво, дали ќе работат еднакво и ќе ги работат истите работи?

Да се стигне до успехот

Уверувањата, т.е. она што го сметаме за важно, во голема мера ја определува нашата стварност. Ако верувате во нешто со целото свое битие, ќе дадете се од себеси и повеќе од тоа, за да покажете дека сте во право. Треба да веруваме и само така ќе сме успешни. Успехот да го мериме најпрво по остварените пријателства, па по квалитетот на животот по кој чекориме. Запаметете: она во што не веруваме, не можеме да го видиме, дури и ако ни се наоѓа пред нос. Колку пати ви се случило некогаш да уверувате во нешто што вам ви е очигледно, да набројувате примери, да покажувате резултати – за на крајот да добиете одговор – „не си во право“?

Сепак, „нашата вистина“ најмногу влијае на нас самите. И поради тоа, наредниот пат кога ќе се најдете пред некоја препрека, кога ќе ви изгледа дека не знаете како понатаму – прашајте се себеси што мислите околу тоа, во што верувате.

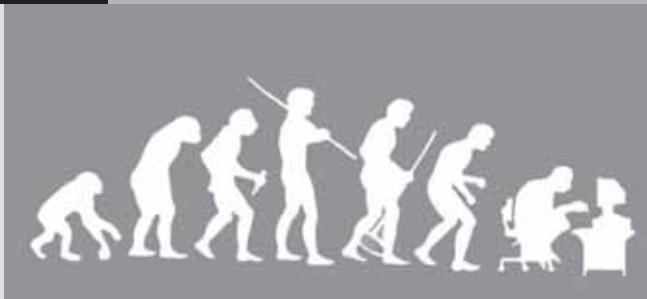
Преземено од Calinews

Елена Ѓурчиноска

ДОКТОРОТ ВИ ОДГОВАРА

Јас ги читам медицинските статии во весникот „Феникс 86“. Пишуваат доктори и други. Овие другите се помалку. Ние веќе со години бараме паталци, а не оние што пишуваат за тие кои патат. Но, јас би го формулирал поинаку: бараме изворни информации од доживеаното и преброденото. Да го слушнеме искуството на паталците. Не е спорно дека искуството на докторите е непроценливо, но прашањата и одговорите мораат да комуницираат во две насоки. По толку години оваа комуникација не е доволно воспоставена. Многу наши членови сакаат да ги слушнат патешествијата низ кои можеби и тие ќе минуваат. Зошто не ги споделувате? А тогаш заедно ќе разговараме за сите проблеми и можни решенија. Решенија кои ќе помогнат и ќе го олеснат животот. Ќе го скратат времето кое е потребно да ги насочат сите активности кон подобро утре. Утре за сите кои сакаат да бидат заедно. Во тој контекст Ве повикувам сите заедно да го изодиме преживеаното и преброденото, за доброто на сите. Уште еднаш Ве повикувам да се јавувате, прашувајте, одговарајте, лутете се, приговарајте, но бидете присутни. Ние имаме време за чекање.

Жената или љубовницата?

Германец кога има жена и љубовница – тој ја сака жената.

Французин кога има жена и љубовница – тој ја сака љубовницата.

Италијанец кога има жена и љубовница – тој ја сака својата мајка.

Англичанец кога има жена и љубовница – тој го сака својот батлер.

Македонец кога има жена и љубовница – тој ја сака својата ракија.

Студент на испит

Студент на ветерина полага испит. Професорот имал некоја птица во кафез, која била покриена со чаршаф. Го поткрева малце чаршафот колку да и се видат нозете на птицата.

– Колега, која е оваа птица?

– Појма немам!

– Е па жал ми е колега, паднавте, кое е вашето име?

Овој ги поткрева панталоните колку да му се видат малце нозете...

– Е, ај погодете!

Што учел Трпе

Трпе си доаѓа од училиште и баба му го прашува:

– Трпе, што учевте денеска?

– Учевме еден збор со три букви.

– Марш до сидот, казнет си!

Си доаѓа мајка му и го прашува:

– Трпе, зошто стоиш овде казнет?

– И кажав на баба дека учевме еден збор со три букви...

– Иии, продолжи таму да стоиш!!!

Си доаѓа татко му:

– Трпе, зошто стоиш овде казнет?

– Па им реков на баба и мама дека на училиште учевме еден збор со три букви.

– Кој збор го учевте?

– Мир.

– Ау, ау, ау! Нема да има мир во оваа куќа Трпе додека мајка ти и баба ти само на к*р мислат!

Пилоти

Се вработиле Мујо и Хасо во воените сили на Босна и Херцеговина како пилоти, па тргнале на својот прв лет. Кога требало да слетаат на аеродромот во Мостар гледаат тие дека пистата е многу пократка од онаа што ја имале на обуката. Го спустиле сепак авионот и ги активирале сопирачките. Зачкрипиле тркалата, почнале да чадат гумите а авионот преминал преку работ на пистата и едвај застанал на 100 метра надвор од оградата во некоја ливада покрај аеродромот.

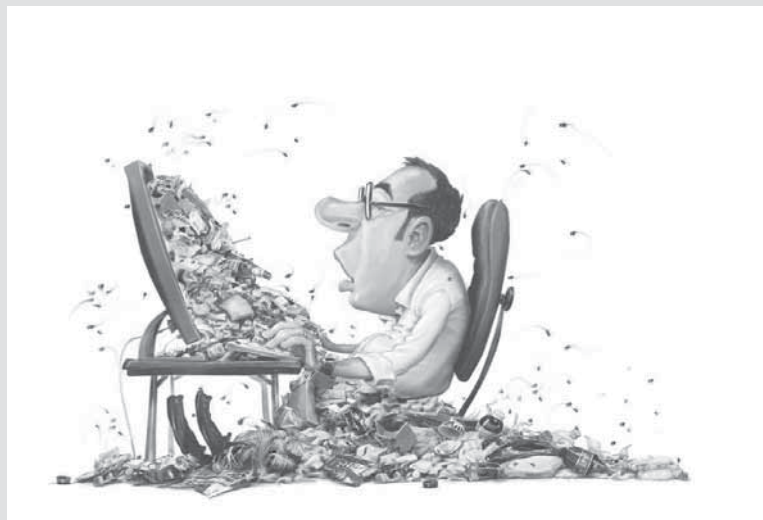
– Колку грдо ја направиле оваа писта, мамето нивно! – вика Мујо.

– Нема ниту 100 метри! – вели Хасо.

– Да, едвај и толку! – потврдува Мујо бришејќи ја потта.

– Ама, пак, затоа ја направиле широка еден километар!

Најдобриот маж

Мажи вежбаат во бодибилдинг-клуб и свони еден мобилен телефон. Еден од мажите се јавува и вели:

– Ало.

– Драги, ти ли си?

– Да, кажи.

– Вежбаш ли?

– Да.

– Јас сум во една продавница за кожени палта. Гледам едно прекрасно палто на попуст.

– Колку чини?

– 15.000 денари.

– Добро, купи го ама избери си и една чанта која ќе одговара со него.

Жената видела дека денес е нејзиниот ден и рекла:

– Драги, нели ти спомнав дека мама сака да дојде да живее со нас. Што велиш да ја поканиме еден месец пробно да живее и потоа ќе зборуваме.

– Добро, добро, но немој да бараш ништо повеќе.

- Нема, те сакам. Чао.
- Мажот го затвора телефонот и прашува:
- Некој да не знае чиј е овој телефон?

Полицаец и сосед

Полицаец се враќа порано од работа. Влегува дома и слуша чудни звуци од спалната. Влегува во спалната и ја гледа жена му како лежи гола во креветот.

- Што се случува?
- Ох, имав срцев удар, оди викај брза помош!
- Полицаецот се стрчува и го среќава малиот син.
- Тато, чичко Трпе се крие во плакарот.

Полицаецот се враќа во спалната соба, го отвора плакарот и внатре го гледа својот сосед.

– А бе Трпе, жена ми умира, а ти играш криенка со син ми... за срамота!

Де јуре и де факто

Трпе го прашува татко му што е тоа „де јуре“ и „де факто“. Татко му ги повикува мајка му и сестра му и ги прашува:

– Ако бизнисмен ви плати по 1000 евра за да поминете една вечер со него, ќе отидете ли?

– Да, се разбира, одговараат двете.

Таткото објаснува по тоа:

– Де јуре, Трпе, нашето семејство ќе се збогати за 2000 евра, а де факто – дома си имаме две курви.

Расистички виц

Црнче се бојадисало бело... Оди кај мајка си и вели:

– Мамо, мамо, види ме!

Мајка му му удрила здрав ќотек и го избркала...

Оди кај татко си и тој го истепал...

Последен експеримент, оди кај поголемиот брат...

Но и тој кога го видел го истепал уште поубаво...

Излегло детето на улица и вели:

– Пет минути сум бел, а веќе ги мразам тие црнци.

„Плавуша“ и доктор

„Плавуша“ оди на доктор:

П: – Докторе помогнете ми, ме касна пчела!

Д: – Ништо страшно, сега ќе намачкам...

П: – Но, како ќе ја фатите. Пчелата сигурно отиде некаде далеку!

Д: – Неее, ќе намачкам на местото каде ве касна.

П: – Аааа. Во паркот на една клупа.

Д (налутено): – Ќе го намачкам тој дел од телото каде ве касна и ќе ви помине!

П: – Така кажете докторе. Пчелата ме касна на лакотот на раката. Уф колку ме боли!

Д: – Која точно?

П (невино): – Од кај да знам, за мене сите пчели се исти...

Што ако жената умре?

Сопругата: Што ќе правиш ако умрам? Ќе се ожениш ли повторно?

Сопругот: Се разбира, не!

Таа: Зошто? Не ти се допаѓа да си женет?

Тој: Ми се допаѓа, се разбира!

Таа: Тогаш зошто нема да се ожениш повторно?

Тој: Добро, ќе се оженам.

Таа: (нервозно) Така значи...

Тој: (молчи)

Таа: И во нашата куќа ли ќе живеете?

Тој: Зошто да не, убава е нашата куќа!

Таа: И ќе спиете во нашиот кревет?

Тој: А каде на друго место?

Таа: А ќе и ја дадеш нашата кола да ја вози?

Тој: Зошто да не... нова е!

Таа: И ќе ги замениш моите фотографии со нејзини?

Тој: Би било паметно...

Таа: И таа ќе игра со моите палки за голф?

Тој: Не! Таа е левучарка!

Таа: (молчи)

Тој: УПС!!!!

Зошто петелот кукурика?

Трпе го прашува татка си:

– Тато зошто петелот кукурика?

– Петелот кукурика кога некој лаже.

– Но, тој кукурика во 3 часот во ноќта кога сите спијат.

– Тоа време се разнесуваат утрешните весници.

Мийко Фидановски

ОРТОПЕДСКИ ПОМАГАЛА О.М.Р. доел БИТОЛА

**** ДВЕ ЛОКАЦИИ ВО БИТОЛА И ПРИЛЕП ****

Прилеп-ул.Кузман Јосифоски бр.70

Битола-Петар Његош бр.5 (позади саатот)

Тел: 048/410-472 Мобилен 071/368-310

Тел: 047/256-537 Мобилен 070/207-391

**** ДОГОВОР СО ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ ****

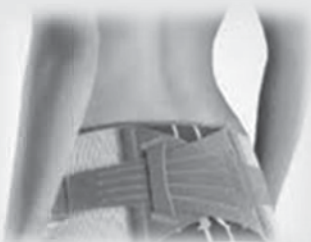

ОРТОПЕДСКИ ПОМАГАЛА :

*** ОРТОЗИ (НАДКОЛЕНИ, ПОДКОЛЕНИ, ГОРЕН ЕКСТРЕМИТЕТ И РБЕТЕН СТОЛБ) ***

*** ИНВАЛИДСКИ КОЛИЧКИ И ДОДАТОЦИ, ПАТЕРИЦИ, БАСТУНИ И ДУБАЦИ ЗА ОДЕЊЕ ***

*** ПОЈАСИ, ЧОРАПИ ЗА ВЕНИ, ВЕШТАЧКА ДОЈКА И ПЕЛЕНИ ЗА ЕДНА УПОТРЕБА ***

o.m.r.bitola@gmail.com

o.m.r.orto@gmail.com

o.m.r.biomaterijali@gmail.com

